

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
Szerkesztőség.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Kháosz.

Budapest, szeptember 11.

(v.) Valóságos felhőszakadása az agrár eszméknek zuhogott le a Pozsonyba egybehívott gazdaközönség fejére. Napokon át zivósan folyt ott az agrár eszmékkel való telítés, az agrárizmus bevallott céljainak hirdetése s lappangó törekvéseinek sugalmazása. Most, hogy egyelőre megszűnt a szóáradat, elkerültnek látjuk a kritika idejét. Előrebocsájtjuk, hogy nem fogunk foglalkozni azoknak a fejtegetéseivel, akiket a politikai humor — ad normam: *papirosbuzs* — *papirosgazdáknak* keresztelt el. Ezek a jó urak csak amolyan másodkézből való apostolok. Az agrárizmus legtitkosabb szentélyének függőyei mögé az ő tekintetüket nem bocsájtják; avatásuk korlátolt és korlátolt tehát az ő tudásuk is. A közvéleményt mindezeknél fogva csupán az agrár szabadkőműveliség nagymestereinek nyilatkozatait érdeklük. Hát ha az ő szavukból ki lenne olvasható nemcsak az, amit a nemzettel a kevésbé beavatottak révén el akarnak hitetni, hanem az is, ami a lelkük mélyén mint eleven meggyőződés és reális szándék lakozik?

Ily szempontból teszszük a bírálat bontásztalára a legfőbb agrár nagymesternek, gróf Károlyi Sándornak, a kispapok színe előtt mondott beszédét. Furcsa beszéd ez nagyon. Hagyján, hogy zagyva s hogy igen sok tekintetben ellentmond nemcsak saját magának, hanem mindannak is, amit az agrár szócsövek eddigél hirdettek. De van benne valami új is, valami megdöbbentően új, ami azt a benyomást teszi, mintha a magyar agrárizmus fejlődése legújabbban nevezetes és végzetes fordulópontra jutott volna. Próbálkozunk meg az e beszédben gomolygó eszme-

kháosz rendezésének hálátlan és nehéz feladatával.

Első alapotívumául az a kijelentés szolgál, hogy az új század az *érdekszövetségek* jegyében született; s e domináló eszme nevében követeli, sürgeti és magasztalja az *össz* agrárvezér a paraszotszítály szervezkedését. Idáig rendben volna a dolog. A tanhoz a nemzeti egység szempontjából szó fér ugyan, de vitába lehet vele állani. De inmentul rögön kezdődik és rohamosan fokozódik a khaotikus zagyvaság. A gróf ur ugyanis az érdekek szövetekezésétől az *önzés* *fékezését* várja. Hol itt a logika? Hát az érdekek vajjon nem azért szövetekeznek-e, hogy érvényesüljenek? S ha egy érdekeltég erősen összefog, hogy fogamatát biztosítsa érdekének, hogyan lehet e mivelet eredménye az, hogy az *önzés* *féket* kap? Az *érdekszövetség* fogalma teljesen összevág az *önzés* fogalmával. Az altruizmus pedig, amely az önös érdek hátraszorítását követeli, sehoh nem terem meg kevésbé, mint az érdekszövetekezések erkölcsi talaján. Különbön is méltán kérdezhetni, mi módon lendíthető fel a földéhség-gyöflörte parasztság sorsa az *önzés* *fékezése* által? A kispapdának, hogy megélhessen, földre van szüksége. *Ez az ő legtermészetesebb önzése*. Ha érdekszövetségbe lép a parasztság, más célja nem lehet, mint a földszerzés megkönnyítése. De ha ezt az ő legtermészetesebb önzését a nagybirtokos érdekeltég szósólója fékezni kívánja, akkor mi az isten csodájának hárangozza hát parasztjainkat az érdekszövetség létrehozására?

A gróf beszédében megtaláljuk e kérdésre a feleletet. A szövetség céljai közt ott szerepel „az ősi földhöz való ragaszkodás kultusza és a falusi élet megkedvelése”. Hát bizony a mi szegény parasztunkat az ősi rög szeretetére

nem kell sem tanítani, sem buzdítani. Egy évezred óta ő munkálja ezt a földet s tehát szereti is. Szereti szenvedélyesen, szereti sóvárogva, nem mint gyermek az anyját, hanem mint vőlegény a mátkáját. Vagyis nemcsak szereti, hanem *szeretné* is. Birni akarja, hódítani akar magának belőle, azt akarja, hogy egymáséi lehessenek: ő a földé s a föld az övé. Ezt az érzést nem kell a magyar parasztra beleplántálni. S a nagybirtokos urak talán nem is felkelteni, hanem *mérsékelt* akarják benne ezt a sóvárgást. S a falusi élet megkedveltetéséről vajjon mért prédikál a magyar parasztnak a latifundium? A mi parasztunk nem vágyódik a városba, szülőfaluja enyhe csendjét nem kívánja felcserélni a városi élet zajával. Ha ott hagyja a falut, kénytelenségből teszi, mert az idegenben — a hazai városban vagy (ami, sajna, gyakoribb eset) tul a tengeren — jobban megfizetik a munkáját. De ez a magasabb munkabér is csak ideig-óráig tudja a mi parasztunkat büvkörébe fogni; mihelyt megszede magát kissé és szerit teheti, otthon terem megint azon az édes rögön, melyen bölcsője ringott. A nagybirtok mikor a falusi élet megkedveltetéséről beszél, egyebet gondol nyilván: azt, hogy a szegény paraszt ne engedjen az egyebütt magasabb munkabér vonzásának, hanem maradjon vesztég otthon s szolgáltassa daliás erejét olcsó áron az uradalomnak.

A szövetekezés egyik további céljaul „a földvásárlás lehetőségének előmozdítását” állítja a gróf a kispapok elé. E pontnál átsiklunk sok kinos bökkenön, amelylyel nem egy latifundiumos nagy urat zavarba lehetne ejteni. De van egy kérdés, amelyet még sem fojthatunk el. Hogyan van az, hogy a gróf urék a *középbirtokos-osztály színe előtt* a *közép-*

TÁRCA

A lapatyai malom mellett.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Thury Zoltán.

Kiss Áronné kedden este fölment a fiához a felső udvarba s azt mondta neki, hogy szeretne bemenni másnap reggel Garabócra. Nincs valami különös dolga, csak éppen venne egyet-mást. Télire valót, kendőt és egy ruhára valót is. Ha valami alkalom volna, hát elmenne. Az alkalmat úgy kell érteni, hogy ha amugy is bemegy valami kocsi. Teszem fel a menyével a hintó, ha a fiatal asszonynak volna valami dolga a városban, vagy valami akármicsoda egyéb kocsi. Elül az öreg asszony a zsákok tetején is. Az öreg asszony szelid, alázatos kis néni volt, visszahúzódva az alsó házban, a régiben s éppen csak egy kertben gazdálkodott, mivelhogy a birtokot még életében odaadta a gyermekeinek. Valami kis havonkénti pénzt kötött csak ki magának, amit meg is fizettek a fiuk, meg nem is, ahogy éppen eszükbe jutott. Mindazonáltal elégedett valahogy s esténként a kapu előtti padon elégedetten várta be a tehénkét, amit a nagy birtok sok barmából megtartott magának. — Egész más udvar volt a felső, amiben a nagyobbik fia lakott, István. Tágas, egy utca hosszán végig a fal mind hozzá tartozott s elől gyönyörű kertje volt. Olyan nagy, hogy el lehetett tévedni benne s csupa finom, idegen virág. Középen kastély, amibe a torvéket pesti építómesterrel csináltatta meg a fiatal asszony. István éppen künn járt valahol, az asszony pedig nem volt itthon. Úljón le a tén-

asszony — mondta a szobalány s odább ment. Az öreg asszony a tornácra járkálva várta meg a fiát s aggodalmasan figyelt föl, amikor hallotta a hangját. — Dirib-darabra verem a fejed — kiabálta lenn, még a hátsó udvarban a férfi. Aztán halkabb felelet hallszott. Cselédhang, hogy: — de instálom... Tovább azonban már nem mondhatta, mert rettenetes pofot kapott s csikorgott a kavic. Jött István. Szürke zeke volt rajta, a lábain pedig hosszuszárú eszma. Nagy, légegett képi, vállas, nehéz ember volt, az arcán, összeszorított ajkain s vastag szemöldéi alatt a nézésében sok brutalitás. Nem igen volt meglepetve, amikor meglátta az anyját.

— No mutter — kiáltotta — hát miért nem kerül jobbb? — De azért csak ő is künn üt le egy székre s nézte, hogy az öreg asszony tovább sétál. Még dühös volt s az öklével a tornác párkányára csapkodva többször is elismételte: — a fene egye meg, a fene egye meg.

— Mi baj megint?
— Lopnak a bitangok. Csupa gebe van az istállóban. Ellopják a zabot. S még azt mondja a betyár, hogy nem igaz. Odaesattactottam neki egy pofot.

Az öreg asszony nagyot nyelt és semmit se szólott. Ez a tárgy már béségesen ki volt merítve közöttük. Az asszonyt rémületbe ejtette az a sok pof és verés, amit a fia a cselédék között kiosztott. Azok is emberek. Attól félt, hogy egyszer valamelyik közöttük bosszút áll valamennyiért. Ez a nép türelmes, de ha nekivadul, nem lehet vele egykönnyen elbánni. Az aggodalmait elmondta a fiának is sokszor, de az csak mosolygott rajtuk. Szörnyen megbízott magában.

— Garabócra szeretnék menni holnap. Nincs valami alkalmatosság, István?
A fia bosszankodva esóvalta a fejét.
— Mért nem mondta tegnap, mutter? Be-

mehehetett volna Katicával. Ő éppen oda van, már nemsokára itthon is kell hogy legyen. Kényelmesen utazhattak volna.

Bátortalanul jegyezte meg a kis öreg asszony.
— Miért nem izent le? Én nem tudhatom...
— Mi se, hogy anyám is oda menne. Honnan tudjuk?

— Igaz. Hát nem küld be holnap valamit?
— De igen, kukoricát. Ha rázatni akarja magát, anyám, az igaz kocsin, hát tessék bemenni. A másik lovakat nem foghatok be holnap reggel újra. Ugy-e, mutter, azt nem is kívánja...
— Dehogy, dehogy.

Egy kocsisforma ember, még inkább suhan ment el a ház alatt. István lekiáltott neki.
— Megállasz majd az öreg ténasszony előtt s fölveszed. Ertetted?

A fiu morgott valamit s tovább ment, de a gazda utána ordított:

— Ertetted?
Erre megállott s a sapkája alól fölpislogva felelt: — Igenis.

Valamicskét esendesobben beszélt tovább István ur.
— Nohát! Vagy ha még a másik pofádra is akarsz egyet, csak szólj. — Aztán intett neki. — Mars!

Hajnamban megállott az igaz kocsi az alsóház előtt. Sok zsák volt rajta. Remegtek a kerekék, ahogy belefogtak a huzásba újra a lovak. Az öreg asszony már künn várt, a hűvös szél eilen az ócska nagykedőjébe burkolózva s mikor a kocsi megállott, maga kapaszkodott föl a ferehére. A fiu mogorván, a szeméire húzott nagy bránybőr-sapka alól kelletlenül pislogott elő s amikor az asszony elhelyezkedett mellette, tele szájjal, lombán szólott rá a lovakra: — nó. — Azok egy kicsit gondolkoztak előbb s csak azután kapaszkodtak bele a hámba. Szó nélkül ko-

birtok hitbizományos megkötéséről, a kisgazdák jelenlétében pedig a földszerszék könnyítéséről beszélnek? Ez a két törekvés teljesen kizárja egymást. Ha megkötik a középirtokot is, amint a holt kéz, a sok hitbizomány, majorátus és latifundium által meg van kötve a nagybirtok, akkor a kisgazda számára valószínűleg lehetetlenné válik a földvásárlás. Hát melyik öszinte az agráriusok két kívánalma közül? Mert mindkettőjük öszinte nem lehet. Ez aztán már nemcsak káosz, hanem célzatos illojalitás, amely magamagát denuncálja. S kimondjuk egyenesen, hogy menségek az efféle műveletek számára nem találhatók. Az ilyen eljárás feltétlenül elítélendő s nem méltó a nagybirtoki érdekeltég előkelőségéhez.

Es most elérkeztünk ama bizonyos megdöbbentő nívumhoz, amelyet már pedzettünk. Gróf Károlyi Sándor ur beszédében egyszerűen lenyaktillózza erkölcsileg és politikailag a középosztályt. Megvádolja, lekisebbíti, ajtót is mutat neki s hült helyével megkínálja a parasztságot. A gróf ur kimondja, hogy „a középosztály többé kellőképpen fel nem ismeri társadalmi feladatát.” Ez a lecke nemcsak kegyetlenül kemény, de felháborítóan igazságtalan is. Igenis, a magyar középbirtokos magaslattan áll társadalmi és nemzeti feladatának. Szinte egyedül s mindenestire a főnemesség minden támogatása nélkül látja el a municipális élet keretében az önkormányzati feladatokat; nemcsak részt vesz, hanem vezet is a nemzet kulturmunkájában; s hazánk politikai és szellemi fejlődésének hagyományos szívóssággal és lelkesedéssel ma is vezérlő tényezője. *Parasztagazdák előtt a középbirtokos-osztályt szabad-e így lepcsokondiálni?* És szabad-e felőle mondani, hogy „az önérdék szűkebb korlátai közül többé ki nem lép s a közélettel többé alig törődik”? Aldozatkésztséget s altruizmust, a közélet érdekeinek lelkiismeretes kiszolgáltatását a magyar középosztály senkitől nem tartozik tanulni. Ezek az erények az ő erényei, ezek az érdemek az ő érdemei; s a mai Magyarország a középosztály ez erényeinek és ez érdemeinek az eredménye. Hát mi jogosa vádolja a nagybirtokosság szószólóját ezt az osztályt szűkebbüléssel, rideg önzéssel, az egyetemes érdek elhanyagolásával? De a gróf ur nemcsak vádol, hanem halálos ítéletet is mond, sőt az általa elítéltek a politikai és erkölcsi hagyatékát is tovább adományozza. Azt mondja a parasztságnak:

„A középosztály dögrováson van, te leszel az utódja.” Hát ez közönséges demagógia. S valóban az a középosztály, amely az agrár lobogó kibontása körül annyi hévvel buzgókodott, nagyot fog ámulni ezen a radikális módon, ahogy a nagybirtok kirántja a lábait alól a gyékényt s kiakobolítja őt a nemzet társadalmi és politikai életének vezető szerepéből.

Ime a káosz és annak minden elfajulásai. A latifundiumos önzés lólába így kánál ki az agrár-köntös alól. S mondja meg ezután bárki is, nem érdemes munka-e az agrármozgalom legbeavatottabb vezetőitől eredő nyilatkozatok kritikai méltatása?

BELFÖLD

Gyanusítás. A *Hazánk* ma az agrár árnyaltnak a szabadelvű pártban való tartózkodásáról elmélkedve, egy komoly és súlyos gyanusítást röpít világgá, melyet szó nélkül nem hagyhatunk. Azt mondja ugyanis, hogy az agráriusok a szabadelvű pártba olvadásának „precíz feltételei” voltak, melyeket az agráriusok eddig megtartottak s melyeket a kormány most a kiegyezés kérdésében tartozik megtartani. Ez azt a látszatot kelti, mintha az agráriusok egy Széll Kálmánnal kötött paktum alapján léptek volna a szabadelvű pártba s mintha belépésük honorálására Széll Kálmán a kiegyezés körül valamelyes obligót vállalt volna. A legilletékesebb helyről kapott s feltétlenül megbízható értesüléseink szerint *semmiféle ilyen megállapodás nem történt, sem az agráriusok belépése előtt, sem azóta.* Mikor Széll Kálmán kormányra lépett, kifejtette politikai programját s kijelentette az ország színe előtt, hogy szívesen lát pártjában mindenkit, aki az ő programja megvalósításán közre akar működni. Ezen az alapon és csakis ezen csatlakoztak a régi többséghez a volt nemzeti párt tagjai s ezek soraihoz az agráriusok. A belépést semmiféle paktum nem előzte meg; sem precíz feltételekben tagolt, sem valamely általános megállapodás a kormányelnök s a többséghez, szegődő elemek közt nem történt. Ezt a legnagyobb határozottsággal jelentjük ki, mert azt a gyanusítást, mintha Széll Kálmán bárkinek is hozzászögődését akár kiegyezési engedményekkel, akár egyéb szolgáltatások árán megvásárolta volna, a kormányelnök egyenes és öszinte egyéniségén száradni nem engedjük.

Kis-Küküllő új főispánja. A hivatalos lap ma közli, hogy a király báró Kemény Akos országgyűlési képviselőt kinevezte Sándor János örökébe Kis-Küküllő-vármegye főispánjává.

Báró Kemény Akos tíz év óta tagja a képviselőháznak és tevékenységével sok elismerést és rokonszenvenet szerzett. Kemény Akos 1866-ban született Kolozsvárott. Középiszkolai tanulmányait Bécsben a Theresianumban, a jogot Bécsben és Budapesten végezte s itt államudományi tudori oklevelet nyert. 1890-ben közigazgatási gyakornok, egy évvel később pedig főispáni titkár lett Torda-Aranyos-vármegyében. Tartalékos huszárhadnagy. 1892 óta a százszéki kerületet képviseli, amelyben most, főispáni kinevezése folytán, új választás lesz.

Egy könyomatos jelentése szerint, a magyarigeni kerület polgársága *Wickenburg* Márk kereskedelmi államtitkárt akarja jelölni, a kinevezés folytán megüresedett képviselői mandátumra.

A kereskedelmi miniszter kinevezéséről. Felszólalás érkezett hozzánk, amely a kereskedelemügyi minisztérium tisztviselőinek a kinevezések és előléptetések késlekedése miatt való elégedetlenségéről és nyugtalanságáról beszél. Ennek az elégedetlenségnek és nyugtalanságnak a felszólalás szerint az a forrása, hogy míg az összes többi minisztériumok tisztviselői megkapták már hónapokkal ezelőtt a kinevezésüket vagy előléptetésüket, a kereskedelmi minisztériumban még most is, több mint egy fertály esztendővel a költögtetés szentesítése után, hiába várják a tisztviselők az ő vágyaik és reményeik teljesedését. Ez a kinevezendő és előléptendő tisztviselőkre nézve a meghosszabbított bizonytalanságon kívül még vagyoni károsodással is jár, mert a fizetésjavításnak most már az esztendő nagyobb felére eső részét vesztik el. Mielőtt a kétségtelenül jogosultnak látszó panaszt közreadtuk, illetékes helyen inormáltattuk magunkat és a következő felvilágosítást kaptuk: A tisztviselők panasa méltánylást érdemel és illetékes részről méltányolják is. Mindenestire sajnálatos dolog, hogy olyan tisztviselők, akik az előléptetésre joggal várnak, hibájukon kívül károsodást szenvednek. Nyugtalanságra azonban nincs ok mert a késedelem magyarázata, amilyen egyszerű éppen olyan megnyugtató. A szentesített költögtetés ugyanis új miniszter tálat a lánchid-utcai palotában, s az új miniszternek, ha a személyi kérdésekben igazságosan és alaposan akart dönteni, előbb jól kellett néznie a minisztériumban, hogy kellőképpen megismerje az embereket, az igényeket és az érdemeket. Arra bizony idő kellett, hogy ez a tájékozódás és ennek alapján a személyi ügyek rendezése megtörténjék. Most azonban, már meg fog történni hamarosan. Es ezzel nemcsak a panasz és nyugtalanság fog megszűnni, hanem ki fog derülni, hogy tulajdonképpen nem is volt igaz ok sem az egyikre, sem a másikra, mert ha igazságtalanság is a tisztviselőknak az elmaradt fizetésrészekkel való károsodása, ennek a kisebb igazságtalanságnak az árán elmarad egy nagyobb igazságtalanság: a miniszter ugyanis nem lesz kénytelen

coctak be a vámgig. Ott állottak egy kicsit, míg elindult előtűk a többi kocsi. A fiu esetlenül topogva járt a kocsi körül s mikor a lovak elé került, az ostornyéllal nagyot vágott végig az egyikén.

— Mit csinálsz? — kérdezte az öreg asszony. — Elment az eszed?

A fiu vállat vont s leolvasta a vámos kezébe a pár krajcárt, újra rászólt a lovakra: — nó. Délelőttre elváltak. A fiu kiállott a piacra a kocsival s aztán bevitte a lovakat a vendéglő istállójába. Addig az öreg asszony maradt a zsákoknál, míg visszajött, aztán ott hagyta a piacon s maga elindult a boltokba. Ugy volt, hogy délen találkoznak a vendéglőben s akkor aztán szép lassan elindulnak majd haza. A fiu azonban egy kicsit később ment el a lovakért s fölvetve a fejét, úgy ment el az öreg asszony mellett, hogy rá se nézett. Aztán egy kis félóra múlva már a kocsival jött vissza a piacról és az utról, a kapu előtről kiabált be, hogy menjenek már. Meglátszott rajta, hogy utközben valahol ivott egy kicsit. Tüzes volt az arca. A kapuskodón is ügöfésben hajszolta föl a lovakat. Most már a kocsi derekában ült az öreg asszony az üres zsákokon és egy kis maradék szénán s öszgeregubbaszkodva, aggodalmasan nézte a fiut. Tegnapi gondolt s annak tudta be a részegségét. Magában tudniillik utánagondolt, hogy szokott-e inni a fiu és nem igen emlékezett arra, hogy így látta volna. Mentegette. El van keseredve szegény s azon töprengött, hogy hogyan békíthetné meg. Azonközben fölérték a kaptatóra. Feszület volt a tetőn az egyik oldalon, a másik utszélen pedig kocsmá. A fiu leszállott s a kocsmá felé ment. Csendesesen szólott utána az asszony:

— Nem volt elég Samu?

A kocsmá udvara meg az országút között az árkon egy kis palló volt lefektetve. Annak a közepéről kiállott vissza a fiu: — nem. — Az asszony

esendesen várt rá s szomoruan esóváltta a fejét, amikor a fiu úgy jött végig a pallón visszafelé, hogy erősen markolta az egyik kezével a korlátot. Attól kezdve lejött mentek s mintha részeg lett volna a kocsi is. Tántorgott az uton jobbra, balra, ahogy a fiu rángatta a gyeplőt. Az asszony egyszerre csak a vállára ütött s amikor mogorván visszafordult, azt kérdezte föle:

— Mit gondolsz, mit kapsz a gazdától, ha ezt elmondod neki?

Samu újra kifordult a lovakhoz s hátra szállott.

— De azt nem éli meg.

Az öreg asszony rábámult a széles hátra, ami elzárta előtte az utat a kocsiülésen s míg végigfutott rajta a hideg, lehunyta a szemeit. — Lesz, ahogy lesz, — azt mondta magában s fásultan nézte, hogy a fiu a lapatyí malomnál jobbra rántja a lovakat s a szekér befordult a már homályos, sötét lombbal árnyékozott kerékvágásba. Csak amikor már a malmot is elhagyta, riadt föl. Befelgöngyösködött a kocsi oldalába, fölállott s rákiáltott a fiura.

— Mit akarsz?

Az hátra se nézett, csak verte a lovakat. Vágtatva mentek s egy-egy gyökéren fennakadva nagyokat ugrott a kocsi. Az asszony mind a két kezével megkapaszkodott az oldalrudakba, alig bírta tartani magát benne s most már a fiu fülébe kiabált. — Mit akarsz? — Szél fujt. Egyik oldalról átvette a fák lombját a másik oldalra. Csak itt-látták az eget, aminek az alján, sok nyugtalan lombon átrezegve megjelent a holdvilág fele. Még mentek. Egyszerre nagyot zökkent a kocsi és megállott. Nagy ta zárta el az utat. A fiu leugrott s megkerülve a kocsi, hátul mászott föl rá. Az asszony izzadt homlokából a haját simította ki s ráeresztve a szeméit a fiura, most már csaknem suttogva kérdezte: — Mit akarsz? A fiu a zsebében kotorászott s a közben felelt:

— Megölöm a ténsasszonyt.

Az öreg asszony visszahuzódott tőle s mintha nem értette volna, hogy mit mondott, újra kérdezte:

— Hogy mondd?

— Megölöm a ténsasszonyt.

Az asszony menekülést keresett s arra hártározta magát rá hirtelen, hogy a lovak közé ugrik le az első ülésről. Előbb a rudra, aztán lecsuszik közéjük. Oda nehezebb utána menni, mintha csak itt áll a kocsin. Addig is pedig szóval tartotta a fiut.

— Engem? Hát vétettem én neked valaha? Van neked lelked?

— Van. Belevágom a ténsasszonyba ezt a kést. — Előhuzta a zsebéből a kést s hadonászott vele. — Megadom az urfának a pofót.

— Akaszdófára jutsz.

— Azt se bánom. Az urfival nem bírok. A multkor lestem a vasvillával, de amikor jött, elbujtam előle. Csak úgy pusztá kézzelel albánna velem. Hát majd másképpen adom neki vissza a pofót. A ténsasszonyval végzek, az anyjával.

— Egy ilyen öreggel...

— Ha öreg, öreg. Bánom is én.

Az öreg asszonyt egyszerre elöntötte a mérég s a helyett, hogy hátrált volna, előre lépett kettőt a fiu felé. Keményen nézett rá s mintha nagyon megelégedett volna benne, elképpedve szólott reá.

— Hát ilyen piszok kölyök vagy?

A fiu felkapta a fejét s visszafelésett.

— Milyen?

Az asszony most már nem is látta a kést. Mintha megundorodott volna, egy kicsit elfordult. Inkább szomorú volt már, remegett a hangja.

— Ha anyád volnék, kiszégyelném a szemem. — S megint feléje indult: — Te hitvány, te. Hát te ember akarsz lenni. Idehozott egy ilyen öreg asszonyt és vitézkedél. — Csontos, kemény öklével melibe vágta, hogy a fiu letántorodott a

a már megtörtént kinevezést, vagy előléptetést esetleg megbánni s a késelemet ellensúlyozni fogja a minden jogos aspirációt kielégítő, a'apos és igazságos megoldás. Ezekhez még csak azt a szintén teljesen biztos értesülésünket tesszük hozzá, hogy az összes kinevezések és előléptetések szeptember végén, vagy október elején okvetlenül dőlőre jutnak.

„Egy kínos incidens”. A gróf Apponyi Albertnek verzei tartózkodásáról szóló tudósítások egy „kínos incidens”-ről beszélnek, amely abból állott volna, hogy a kiállítás igazgatója Apponyit a kiállítás bejáratánál német beszédre idézőlté, amire Apponyi az üdvözlést válasz nélkül hagyva, e szóval: „menjünk” fordult kísérőjéhez. A valóság az, hogy a kiállítás bizottság már korábban tiszteletet volt a képviselőház elnökénél, amikor őt a bizottság elnöke, Weifert polgármester, természetesen magyar beszéddel üdvözölte és Apponyi, a kiállítás jelentőségét méltatva válaszolt. A kiállítás igazgatójának megszólítása tehát nem birt a hivatalos üdvözlés jellegével, amely már megtörtént volt, hanem csak személyesiranti bemutatkozás volt, és így újabb beszédre Apponyinak nem is adott alkalmat. Ha az lett volna a szándék, hogy a képviselőház elnöke újabb hivatalos üdvözlésben részesüljön és arra válaszoljon, ugye az más, mint magyar nyelven nem is történhetett volna. Különben az igazgató, aki azután végigkialauzolta Apponyit és a többi vendégeket a kiállításon, mint az idősebb nemzedék több tagja, alig bírja ugyan a magyar nyelvet, de kútdudomás szerint a legjobb és legkorrektebb érzelmi hazafias közép tartozik, kinek ténykedésénél ki van zárva minden olyan szándék, mint hogyha a magyarság iránt még csak hidegségét is akarna tanúsítani. Az incidens tehát semmi komolyabb jelentőséggel nem bír és nem zavaráthatta meg azt a kitűnő bangulatot, mely a Ház elnökének verzei látogatását a hazafias érzelmek megerősödésére, kezdtőlől végig kísérte.

A déval petició. A gróf Thoroczkay Miklós mandátuma ellen benyújtott petició dolgában, a Kurian ma folytatták a tárgyalást s az egész délelőtt a pörbeszédekkel teltett el. Itéletőzatalra ma sem került a sor. A tárgyalást azonban ma befejezték s az itéletet szombaton déli tizenkét órákor hirdetik ki.

Horvátok és szlovének szövetsége. Laibachban, mint onnan táviratozzák, tegnapi horvát-szlovén szövetség alakítását határozta el egy gyűlés, amelyen ötszázánál több horvátországi, krajnai, stájerországi, karintiai, isztriai és dalmát delegáltak vettek részt. A szövetség programjának megszerkesztésére bizottságot választottak s elhatározták, hogy minden évben más-más délszláv tartományban szövetségi kongresszust tartanak.

kocsiról. De utána ment az asszony is s belebeszélte az arcába. — Szegény anyád, hát csak ilyen gyáva kölyke van. Ilyen... Kereste a szót, de nem találta meg hirtelenében s ösztönszerűleg, gyorsan egy iszonyu pofot adott a fiúnak. — Nesze!

Az visszalépett, és nagyot kiáltott. — Ne tessék!... A vén asszony a nyomában volt. — Nem, ugy-e? Hát nekem nem tetszik a pof? Neked? Aki a fiam helyett velem akarsz elbánni. Hát ilyen legény vagy... A fiu a fejébe huzta a sapkát s a vállai közül, félszegen elődalgva kezdett el valamit mondani. — Már én nem hagyom magamot száradni... — Nem? — A kis öreg asszony kiegyenesedett s ahogy így egész közelben maga előtt látta a nyurga, tétován félre bámoló fickót, megint csak elszomorodott.

— Szegény anyád, hát ezert szoptattot? — De a kére esett a pillantása s erre újra méregbe jött. — Rongy legény vagy, halold. — Aztán rá se nézve, félreállott az utból s hátraszólt neki. — Indulj a lovakhoz.

A fiu egy kicsit tétovázva indult el. Többet nem is beszéltek. Mire megfordította a lovakat, az öreg asszony hátul fölmászott a kocsi derekába. A fiu gyalog ment az országúton, ami tisztán fehérlett végig a fekete tarlók között. Ott cihelődött csak fel az ütésbe. Mig tovább mentek, néha hátrapslogott és mondani akart valamit, de csak hallgatott. Csak amikor letette az alsó ház elé az asszonyt, még ott maradt a kocsiában állva. Várt valamire. Az asszony a hónya alatt és a kezeiben a sok pakkal már a kapuban állott — s mégse indult. Erre visszanzézett rá s egy lépéssel közelebb menve hozzá, azt mondta neki csendesen.

— Samu, ne szűgyeld magadat mások előtt is. En nem beszélék a te mai napodról senkinek.

A sasvári királygyakorlatok.

Budapest, szeptember 11.

A külföld szeme hazánk nyugati határa felé tekint e napokban. A nyitrai megyei kis Sasvár községbe ma megérkezett királyunk, hogy résztvegyen a záróhadgyakorlatokon és két órával később a német birodalom fiatal trónörökösét fogadta vendégül. Mi itt a távolban is sok szépet hallottunk mára a fiatal heregről, örömmel üdvözlőjük tehát, amikor először lép magyar földre, amelynek lakosságában a német-szövetség legerősebb és leghűbé támazást bírja. Tudjuk, hogy öreg királyunk mily gyöngéd szeretettel viselték Frigyes Vilmos trónörökös iránt és a szeretetének megnyilatkozását látjuk abban is, hogy meghívta a sasvári fényes hadgyakorlatokra. A felvidéki nép magyar vendégszeretettel üdvözölte a német császár fiát és a lelkes fogadtatás bizonyára nemcsak a hőnszeretett király magas vendégének szolt, de a hatalmas német császár fiának is, aki annyiszor kifejezett rokonszenvvel megmutatta, hogy a magyar nemzetnek igaz barátja és tisztelője.

Sasvár, szeptember 11.

Sasvár község teljes ünnepi díszben várja előkelő vendégeit. Reggel óta vonatokon, kocsikon és gyalog tömérdek nép érkezik a szomszéd községekből. Az utak rendkívül élénkek, de mindenütt teljes rend uralkodik. A díszítési munkálatokat éjjel teljesen befejezték és azok impozáns hatást gyakorolnak. A vasutól a sasvári kastélyba vezető 1¼ kilométernyi uton több mint 200 nemzeti és megyei cimert helyeztek el tömérdek zászlóval. Nagyon izéles a diadal-kapuk díszítése is. Az egész díszítés nagyarányu munkáját a Viktória-gyár végezte kifogástalan izéssel. Pompás, napos idő kedvez az ünnepségeknek. A történelmi hírességű kettős templom belseje gyönyörűen van díszítve. A templom oldalépületét képező kastélyban, ahol a király a német trónörökösével és a főhercegekkel lakni fog, udvari csendőrség ügyel fel. Frigyes Vilmos német trónörökös, Fritzelwitz ezredes, Stupnagel löhadnagy és Sommer regisztrátor kíséretében érkezik Oberberg felől délután három óra negyvennyolc perckor. Szolgálatára gróf Auersperg altábornagy és Veigl ezredes van kirendelve. Este tizenegy katonai attasé érkezik, közöttük Büllov német katonai attasé, továbbá az amerikai, francia, angol, olasz, japán, román attasék, két orosz, két török, két svájci, két egyiptomi és egy-egy román és szerb tiszt. A sasvári löháborban csupán József és Rainer főhercegek tartózkodnak. A nyugati hadsereget Ferenc Ferdinánd főherceg, a keleti hadsereget Frigyes főherceg vezényli. Ottó főherceg a bécsi lovassági csapatosztály, Lipót Szalvátor főherceg pedig a 25-ik gyaloghadosztály élére van kirendelve. Ferdinánd Károly főherceg ezredparancsnok 3-ik tiroli vadászrezredhez, Szalvátor Ferenc főherceg 6-ik dragonyosrezredhez van beosztva.

(A király megérkezése.)

Sasvár, szeptember 11.

Tizezre menő község lepte el már déli 12 órákor az utcákat, amerre a király bevonulásának meg kell történnie és a diadaloszlopok mellé sorakozva várakozott a király megérkezésére.

A rendre karszalagos díszelőgárorség ügyelt fel. Az utat a pályaudvartól a kastélyig Sélley miniszteri tanácsos és Kramolín főispán többször bejárta. Az ut mentén 400 iskolágyermek ünneplőruhába és a nép festői öltözékben foglalt állást. Döbben beborult és csepereg. A pályaudvaron csupán a polgári hatóságok várják a királyt. Jelen voltak: Ludvigh Gyula, az államvasutak elnökigazgatója, Sélley miniszteri tanácsos, Kramolín főispán, Markhot Gyula alispán, Széle Lajos főszolgabíró és Steiner Gyula szolgabíró magyar díszruhában, Ziegler Károly csendőrpáncsnok, Skorda József sasvári prépost-plébános, Engl Lipót Mór hitközségi rabbi, Matula Mihály községi bíró, Ormay Iván jegyző, továbbá a szeniczi járásbírósg képviselőiben Panghy Ignác járásbíró, Tábornok János albiró és Kálmán Antal közejegyző, végül Pfeiffer Rezső állomásőnök és a postaigazgatóság részéről Kálmán Imre postatitkár. József és Rainer főhercegek ¼2 órákor érkeztek segédtestjeik kíséretében a pályaudvarra és a királyi sátorban várakoztak ő felsége megérkezésére.

Zuhog esőben 2 óra 8 perckor rohogott be a király vonata a pályaudvarba. Ő felsége huszárezredesi egyenruhában és katonaköpenyben ruganyos léptekkel sietett be a sátorba, ahol előbb József és Rainer főhercegeket, majd az időközben megérkezett báró Beck vezérkari főnököt szölitotta meg. Kramolín főispán a következő beszéddel üdvözölte ő felséget:

Nyitraiarmegye egész községe nevében ragaszkodó hűséggel, rajongó szeretettel és leglelkesebb hódolattal üdvözölöm felséges urunkat Nyitraiarmegye területén. Isten hozta, isten áldja felségedet!

A király ezt válaszolta:

— Örömmel jöttem Nyitraiarmegyébe, habár csak rövid időre.

Azután azt kérdezte a főispántól:

— Ugyebár, ön rövid ideje főispán? Különbön tudom hogy Nyitraiarmegyében nehezek a viszonyok.

Kramolín erre azt válaszolta:

— Felséges uram, Isten segítségével majd uralkodunk a viszonyokon.

Azután ő felsége Sélley miniszteri tanácsost szölitotta meg, akitől a pozsonyi kiállítás iránt kérdőszökdött, amelyről már sok szépet hallott és ennek kaposán a kivándorlás ügyét is lelemlítette. A sátorból kilépetve, megpillantotta a király Ludvigh Gyulát, a m. kir. államvasutak elnök-igazgatóját, s megjegyezte előtte:

— Ez a sátor igen szép.

Majd Skorda préposthoz fordult a király, akitől azt kérdezte, hogy mióta restaurálták a templomot, mire Skorda azt felelte:

— Két év óta, hála felséged nagylelkű támogatásának.

A főispán azután bemutatta a királynak Markhot Gyula alispánt, akitől ő felsége a termésről tudakozódott, dr. Széle szeniczi főszolgabíró és Panghy Ignác járásbíró, végül pedig Metula Mihály községi bíró, aki fekete díszmagyarban jelent meg. A király a községi bíró magyar nyelven szölitotta meg, ez azonban tőul azt felelte:

— Ambar nem tudok magyarul, de szívem magyar, — amire ő felsége barátságosan bólintott.

A király ezután Paar és Bolfras hadsegedekkel, dr. Kerzl udvari tanácsossal, Rajner és József főhercegekkel és báró Beck vezérkari főnökkel behajtott a kastélyba. A pályaudvaron lévő királyi sátorra időközben a magyar lobogó mellé feltűzték a német birodalmi lobogót is.

Odakünn a néplömeg, férfiak és nők népviseletben, a szakadó esőben is kitartott és a díszörséggel együtt viharos élénzséssel fogadták a királyt és kísérte a szállásáig.

A király báró Beckkel az eső dacára is nyitott kocsiban, látható kedvtéessé nézte az utcák gazdag díszítését, amelyet a magyar nemzeti és a vármegyei cimertartított. A kastély előtti téren fehérruhás lányok állottak volt sorialat és lelkes élénzséssel virágot szörtak a felséges ur kocsija elé. A bejáratnál Apponyi grófkisasszony, a szomszéd földesurinak, gróf Apponyi Antalnak bájos leánya a felségnak, virágokért nyújtott át, amelynek nemzetiszínű szalagja ezt a felírást viselte:

— A magyar lányok — a magyar királynak.

Az uralkodó köszönettel fogadta a bokkrétát és így szölt a grófnőhöz:

— Remélem, hogy a gyakorlótéren majd löháton láthatom! — majd pedig a grófnő szülei után tudakozódott, akik odakünn a várakozók között logettak volt állást.

A nagy eső miatt a hadgyakorlat főzeleviségének tagjai a kastély hosszú folyosóján állottak fel. A király előbb báró Krieghammer, Fejérváry és Welsersheimb minisztereket, majd azután Rheinländer és Waldstätten opatlellyelgyelöket, Aldori és Kropatschek tábornagyokat, gróf Paar altábornagyot és a többi döntőbírákat szölitotta meg. Amikor a felség végiment e hosszú soron, a hadgyakorlat főzeleviségéhez beosztott hivatalos laptudósítók számára is volt egy-egy barátságos szava.

Majd visszavonult lakosztályába, hogy átöltözködjék a német trónörökös fogadására.

(A német trónörökös megérkezése.)

Nemsokára újra előálltak az udvari fogatok és ¼4 órákor József és Rajner főhercegek, az előbbi porosz ezredesi, az utóbbi porosz tábornoki egyenruhájukban a porosz rendjelökkel, visszahajtottak a pályaudvarra, hol néhány perccel később a király is megjelent porosz tábornagy egyenruhában, mellén a fekete és veres sasrendek nagykeresztjével. Mialatt mindannyian a német trónörökös megérkezését várták, a király a főhercegekkel beszélgetett, majd megszölitotta Engel Mór rabbit s kérdezte tőle:

— Nagy községe van-e.

A rabbi levette kalapját, mire a király intett, hogy tegye föl ismét.

Az idő e közben kiderült és szép napos idő volt, amikor a német trónörökös vonata 3 óra 48 perckor berobogott az állomásra. A király a trónörökös kocsijáig ment. A trónörökös magyar huszárezredesi egyenruhában, harsogó élénzsé középete lépett ki a kocsiból, katonásan tiszteltet és kezét csókoló ő felségének, mire a király a trónörököst jobbról, balról arcon csókolta. A trónörökös ezután átadta a tyja szívélyes üdvözlését, mit a király köszönettel fogadott. A trónörökös bemutatta a királynak kíséretét, majd a főhercegekkel, Kramolín főispánnal, Sélley miniszteri tanácsossal, Markhot alispánnal, Széle főszolgabíróval

és a királyi kíséret tagjaival kezét fogott, mire a kíséret tagjai kölcsönösen bemutatkoztak. Ezután a király a trónörökösrel kocsibaült és a nép folytonos éljenzése közt a kastélyba hajtott.

Báró Beck tábornagya és a király fogadására előbb megjelent előkelőségek, minthogy az idő ismét kiderült, újra a kastély előtt várták ő felségét és vendégét. A nagy számmal összegyűlt közönség viharos éljenzésbe tört ki, amikor a király porosz gránátos-érezedék egyenruhájában, a ketekess-rend szolgájával a kastély kapuja elé ért, oldalán a trónörökösrel, aki 18. huszárezrednek ezredesi egyenruháját viselte a Szent István-rend szolgájával. A trónörökös barát-ságosan üdvözölte báró Beck vezérkari főnököt, aztán az ő felsége által bemutatott minisztereket, akiket már részben ismert, a csapatfelügyelőket és a többi tábornokokat, aztán huszárezrednek ezredesét, Kolosváryt és Cserey főhadnagyot. A trónörökös mindezekkel az urakkal kezet szorított, aztán katonásan tisztelegve, ő felségével bement a kastélyba.

Este 6 órakor udvari ebéd volt, amelyre a polgáriak közül Sélly miniszteri tanácsos, Kramolin főispán, Markhot alispán és Szale főszolgabíró voltak hivatalosak. Még tartott az udvari ebéd, amikor a helységet fényesen kivilágították. Az egész község ragyogó fényben uszott. A legkisebb parasztház is ki volt világítva.

Savár, szeptember 11.

A király jelenlétében holnap kezdődő hadgyakorlatokon Ferenc Ferdinánd és Frigyes főhercegek lesznek az egymással szemben álló hadak parancsnokai. A gyalogság részletharcai ezuttal főgnak először a gyalogsági csapatok gyakorlati szabályzatának tavaly megjelent tervezete szerint folyni. A német trónörökösön kívül ő felsége vendégeiként több idegen katonai attasé és más idegen tisztak lesznek jelen a hadgyakorlatokon. A hadgyakorlatok harcoszerűek lesznek. Ezek a gyakorlatok használatba veszik a Sparber-féle főfőtűst, amelyeket már a tavalyi hadgyakorlatokon kipróbáltak, továbbá a mozgó tábori kimenőket és motoros-kocsikat, amelyeket részben a katonák vezetnek. Azonkívül a hadgyakorlatok fővezetőségéhez, valamint a magasabb parancsnoksághoz kerékpárosok lesznek beosztva és mindegyik félnek tábori léghajószálya lesz.

Egy beszéd, melyről nem hallottunk.

— A pozsonyi kongresszus után. —

Budapest, szeptember 11.

A pozsonyi gazdakongresszusról Budapestre érkezett tudósításokat olyanoknak fogadtuk, amelyek — ha nem is teljesen — de legalább is hü képét adják az ott lefolyt vitáknak. Ma azonban pozsonyi tudósítók megküdültek nekünk egy beszédet, melynek nyomát a kongresszusi tudósításokban hiába keressük. Pedig azt a beszédet elmondta a kongresszuson s aki elmondta, nem is valami mindenáron akadékoskodó merkantilista és születési hibában sem szenved. Ellenkezleg. Az utólag beküldött s a kongresszusi tudósításokból elsikkadt beszéd elmondója: Jeszenszky Ignác nagyikikindai ágostai-evangelikus lelkész s a Délvidéken a magyaroknak egyik legbuzgóbb apostola. Szórin-szálán mégis eltűnt a beszéde. Miért? Kinek nem tetszett? (Mert nekünk tetszik ám, de nagyon.) Ki intézkedett úgy, hogy az a beszéd még tartalma szerint se legyen megemlítve a tudósításban? Es ez volt-e az egyetlen ilyenforma beszéd, melynek Pozsonytól Budapestig nyoma veszett? Aztán akadt-e valaki, aki erre s esetleg az ehhez hasonló beszédekre megfelelt? Vagy megosott volna, hogy a pozsonyi kongresszus iródaja bizonyos kellemetlen vonásokat önhatalmulag törölt a kongresszus teljes fotográfiájából? Mindezt érdekes volna megtudni, mielőtt vádaskodásra fogóknak a dolgot. Egyelőre csak annyit konstatálunk, hogy a pozsonyi gazdakongresszust mindjárt más színben fogja látni a közvélemény, ha olvassa az alább szószerint leközölt beszédet, mely azt bizonyítja, hogy volt Pozsonyban más vélemény is, mint amelyet a gazdaszövetség hivatalosan szentesített. Nem akarjuk azt mondani, hogy ez az elsikkadt beszéd, vagy akár több hasonló beszéd is megváltoztatva volna a hozott határozatok sorsát, de azt igenis konstatáljuk, hogy magának a vitának színe módosul, ha ilyen beszédek is hangzottak a kongresszuson.

Pozsonyi tudósítók, akinek lelkiismeretességéből közölhetjük Jeszenszky Ignác nagyikikindai ágostai-evangelikus lelkész elküldött beszédét, megjegyzik még, hogy mikor Jeszenszky beszédét a kongresszus szakosztályában s utóbb a gazdaszövetség közgyűlésén elmondotta, az agrárius rendezők iparkodtak elválni a szavát, mivel a szónok szerintük eltért a napirendtől, azonban a jelenvolt kisgazdák folyton helyeselték az érdekes és szükséges fejtegetéseket. Maga az elkalló-

dott beszéd, tudósítók följegyzése szerint, így hangzik:

Szívesen látom, hogy a Gazdaszövetség, amelynek élén nagybirtokosok állanak, hangoztatja a kisgazda sorsán való javítást. Aki azonban tanácsol, annak magának kell jó példával előljárnia és ha tenni akarunk, úgy a nagybirtokosnak kell meghoznia az első áldozatot. De miként adjon példát az, aki életében alig látja birtokát, akit oda rendszerint a vadászatok csábítanak s nem a sanyargó nép hívó szózata? Pedig az kellene, hogy lássa a nép a birtokot, aki dolgozik s népe között él és őt megvédi.

Es micsoda áldozatok várnak a nagybirtokosra? Ha méltányos dolog, hogy a közterhek viselésében az erősebb nagyobb részt vegyen, úgy igazságtalan az az állapot, hogy nálunk a kisgazda földje viszonylag nagyobb terheket visel, mint a nagybirtok. A kataszteri becslések a nagynak kedveztek, a nagybirtokok a törvény egyoldalú kedvezésével és a törvény helytelen alkalmazásának segítségével pusztai birtoknak lettek nyilvánítva s ezen az alapon a községi közterheknek csak 50%-át fizetik, sőt ezt sem, mivel sok helyt az a szokás, hogy a kisbirtokokkal megfizetik még ezt a kötelese részt is. A kongresszus programjába vette a földadóreformot, így tehát e téren fényleg áldozatok várnak a nagybirtokra.

Lemondás vár sok nagybirtokosra más téren is. Ennek kényszere áll be az uszorakérdéssel.

Ha van uszorakérdés: miben áll a földdel és munkával üzőt mezőgazdasági uszora és mi az a kényszerhelyzet, amely a birtokost arra ösztönzi, hogy uszoráulzemet engedjen birtokán és mi az a kényszerhelyzet, amelynél fogva a kistermelő és munkás kénytelen elhagyni az uszora-telekeket?

Elismervén a tényt, hogy a magyar föld jövedelmezősége csökkent, kérdés, hogy helyes dolog-e a nagybirtoknak kárptólást a kisebb ekzsztenciának keresni? A viszonyok rosszabbattal a kisgazdáknak részes művelésre vagy bérletbe adott földekért oly terhes szolgálmányokat, robotot vesznek, hogy a bérbe vagy részes művelésre vett föld terméke a minimális napszámberen túl honorálja a kisgazda munkáját. A feleszagdalkodás alatt eddig azt értették, hogy a kistermelő a feletermés fejében kap földet művelésre. Ma másképp áll a dolog. A kisgazdák egész sokaságának megapadt a birtoka. Az a gazda, akinek csak egy-két holdja van, nem képes családja és igája munkaerejét saját földjén kellően kihasználni s ezért mindenáron valami kis bérletet vagy részesföldet keres.

Igy áll elő a megszorultság, a kényszer helyzete a kisgazdára nézve.

Ezt a kényszerhelyzetet olyképpen használják ki, hogy a földet többé nem csupán 1/3—1/4 vagy 1/4 termés fejében adják ki részes művelésre, hanem igen terhes robotot, szolgálmányokat követelnek. Igy például azt, hogy minden két hold részes föld után köteles a kistermelő a nagybirtokosnak: egy kilométer hold földet felszántani, s 10 kocsit trágyát kihordani, bizonyos számú kereszt buzát betuvarozni vagy takarmányt kaszálni, répat kapálni. Ennek terhes voltát tetézi az, hogy ezen szolgálmányok teljesítését oly időben is követelik, amidőn a kisgazda kénytelen saját sürgős munkáját félbehagyni és a saját kárára megy az uradalmi robotot teljesíteni.

Ezen szolgálmányokkal spekölt részesművelés mellett a kisgazdának még voltamag, a befektett tőke kamata, jószágtartása címén annyi készkidánya van, hogy a feletermésből neki 15—18 korona értékűl többje nem marad. Ezzel a 18 koronával van megfizetve egy hold kétszeri szántása, bevetése, aratása, behordása és nyomatása, amely munka rendes értéke minimum 30 korona.

Igy van a földbérlettel is. A nagybirtokból rendszerint a háziközlekre terhebb területeket adják ki. Es azon művelet, amelyet a tőkeuszorával szemben felvetnek, hogy a rendes kamaton felül számított sallangokkal terhelik a hitelkeresőt, áll a földbérletről is. A bérten felül még robotot vesznek, sőt hosszabb időre adott bérletnél a 2—2 évi bért a gazda birtokára telekkönyvi bekebelezéssel biztosítják. Megtörtént egy előkelőség birtokán, hogy egy 300 holdas bérletnél betáblázási s egyéb kötséggel a bérlet-gazdának 600 korona kötséget okoztak. S mindezenfelül még az is pénzbe vagy egyéb áldozatokba kerül, hogy valaki egyáltalán bérlethez jusson.

Ezeket fityelembé véve, kétségtelen, hogy a részes és bérleti földek kezelése körül a kistermelő, a szegény nép szorult helyzete sokhelyütt

szándékosan ki lesz aknázva s ezért a gazdakongresszus nagy szolgálásokat tesz, ha az uszora ezen nyilvánulását is a legerélyesebben üldözi.

KÜLFÖLD

A kongregációk megrendszabályozása. A francia államtanács úgy döntött, hogy a kormány csak olyan kongregációk kérvényeit terjeszse elő, amelyeknek nem szándékozik megadni az engedélyt. Az apácák iskoláira úgy határozott az államtanács, hogy még az esetben is, ha az iskola vezetői és tanítói világi személyek, a hatóságoknak ellenőrizniök kell a tanítás módját, annak konstatálása: végett, hogy a tanterv nem csupán az apácák helyettesei-e. Ezzel a kormány beírta még azt a kaptót is, melyen a klerikálisok a francia közoktatásba besurranhatnának.

Érdekes különben, hogy a klerikálisus okvetlenkedése nemcsak politikai, de vallási téren is kezdi fölvidéni a reakció s megindítja a francia „Los von Rom“-mozgalmat. Az emberi és polgári jogok védelmére alreult ligának elnöke, Trarieux szenátor, akinek Dreyfus kiszabadításában is nagy érdeme van, Combes miniszterelnök-höz, aki egyszersmind vallás- és közoktatásügyi miniszter is, a corsicai Aullène város polgármestere, közszégtanácsa és lakosai által aláírt kérvényt adott be, melyben a nevezett város lakói azt kéri, hogy „miután a protestantizmus tanai az ő fölfogásuknak legjobban megfelelnek, a katolikus lelkészt mozdítsa el s helyébe protestáns lelkészt küldjön nekik.“

Oroszország s a sipka-szorosai ünnepélyek.

Pétervári hírek szerint a cár megbízta Nikolajevics Miklós nagyherceget, az orosz lovasság mostani főfelügyelőjét, hogy az e hónap második felében képviselje őt azokon a jubileumi ünnepségeken, melyeket annak emlékére tartanak, hogy az orosz-török háborúban Radetzki tábornok a Sipkaszorosban tönkverte Sulejman pasát. Nikolajevics Miklós nagyherceg, az 1891-ben elhunyt idősb Nikolajevics Miklós nagyhercegnek a fia nagybátyja a cárnak. Az idősb Miklós nagyherceg tudvalevőleg az orosz sereg fővezére volt az 1877-ki hadjáratban. Az ünnepségek egy részét képezi a sipkaszorosai orosz templom fölszentelése s a bolgár hadsereg nagy hadgyakorlata, mely ismételni fogja az orosz hadseregnek 1877-iki stratégiai mozdulatait. A cár tehát nem teljesítette a bolgár fejedelemlnek azt a kérését, hogy személyesen utazzék le Bulgáriába. A cár parancsára Kuropatkin tábornok is Bulgáriába utazik, számos magasrangú orosz tiszt társaságában. A bolgár hadsereg hadgyakorlata tehát mintegy az orosz hadikormányzat ellenőrzése alatt fog végbemenni s Kuropatkin voltaképpen szemlét megy le tartani a bolgár hadsereg fölött. Tekintettel arra, hogy a katonai ünnepségek egy orosz nagyherceg és az orosz hadsereg legtöbb vezéreinek a jelenlétében folynak le, nem lehet fölük elvitatni a politikai jelentőségét.

A legújabb intézkedések szerint a sipkaszoros-beli emlékünnep tisztán katonai jellegű lesz, mert Oroszország az kívánja, hogy az ünneptől mindenféle nemzetiségi és politikai tüntetés távol tartassék. A hat bolgár önkéntes-zászlóalj veteránjai elhatározták, hogy nem vesznek részt az ünnepen. A bolgár hadügyminiszter megtagadta az idegen katonai attasék kérését, hogy az ünnepek keretében illesztett hadgyakorlatokon jelen lehessenek. Ennek következtében Oroszország és Bulgária maguk között maradnak az ünnepen.

Konfliktus Oroszország és Törökország közt. Oroszország azt követelte a szultántól, hogy a Kronstadtból a Fekete-tengerbe menő nemfőlszerelt terpedónaszádoknak engedje meg az átmenetet a Boszporuson. A szultán az erre vonatkozó fermánt nem akarta aláírni. Oroszország ez ügyben a hatalmakhoz fordult, s most a porta elhatározta, hogy ő is ezt fogja tenni. A két hatalom közt tehát meglehetősen éles konfliktus fog kitörni, annál is inkább, mert Oroszország fontos elvi kérdéssé igyekszik fölfujni a dolgot.

Rosszul gazdálkodó szocialisták. Más az elmélet és más a gyakorlat. Más a beszéd és más a tett. A szocialisták az egész világon mindenütt annyira szidják a burzsoá-közigazgatást, hogy az ember azt hinné, csupa példás rend, pontosság, becsületesség uralkodnék a világon, ha a szocializmus kerülne uralomra. Ezt az uralmat a szocialisták ki is vívták Franciaország néhány városában, hol szocialista közszégtanács intézi a közügyeket. Az eredmény pedig az, hogy éppen ezekben a városokban, szertelen a zavar és visszaélés. Például Marseilleben, hol már évekket ezelőtt uralomra jutottak s a kaid hogy tönkre nem

tették a várost. A kiküldött kormánybiztos kiderítette, hogy az idén már harmadélmillióra nőtt a deficit, mely 1877 óta összesen már tizenegymillió frankra szaporodott.

A boerok csalódása. A boer tábornokok, mint ez előrelátható is volt, csalódtak a Chamberlainnal folytatott tárgyalásokhoz fűzött reményükben. Az angol kormány nem teljesítette azt a kívánóságukat, hogy az elpusztított farmok helyreállítására megfelelő tőkét bocsásson rendelkezésükre. Chamberlain és a többi angol miniszter nagyon előékenyen viselkedett a boer tábornokokkal szemben, de nem tették ígéretet a boer államok anyagi föllendítésének biztosítására. A boer tábornokok ennek következtében kijelentették, hogy hazájukban nem vállalnak el vezető állást. Dél-Afrikából érkező hírek azt jelentik, hogy ha az angol kormány nem nyújt megfelelő segítséget, úgy az új gyarmatok borzasztó nyomornak néznek eljé; ehhez járul még az is, hogy a kafferek folytonosan támadják a boer családokat és lehetetlenné teszik a hazájukban való megmaradást.

Amsterdam, szeptember 11.

A boer tábornokok *Wessels, Wolmarans és Reitz* társaságában ideérkeztek. *Delarey* üdvözlésére adott válaszában megköszönte a fogadást és azt mondta, hogy a tábornokok küldetése nem politikai. Egyetlen céljuk támogatás kieszközölése.

A marokkói helyzet. Marokkóban a helyzet ismét válságos. A kablok Mesquinez közelében portyáznak s londoni hírek szerint az ottani zsidónegyedet meg is támadták. Két utat (egy franciáé és egy németé), kik táviratokkal igyekeztek Mesquinezbe, meggyilkoltak. Fezből hétezer ember indult el Mesquinezbe, hogy a zavargást elnyomja.

HIREK

A nagykövetné kalapja.

Ime Montebello márkiné, a pétervári francia nagykövetné csupa merő kifogástalanság volt, s a compiégnei dejeuner-n a cárné színe előtt kalapban jelent meg. Bizonyára szép, finom, drága kis kalap volt, s akik a magasabb francia etiketben járatosak, azt állítják, hogy az olyan és hasonló reggelikre, mint a milyen a szobán lévő tavalyi reggeli volt ott Compiègneben, a hölgyek kalapban mennek el. Csak hogy a miniszternék egytől-egyig födétlen hajzattal bököltek azon a reggelin a cárnénak, tehát a márkiné kalapja nagy hiba volt. A francia miniszternéknek végtére is, ha egy kicsit megerőltetik magukat, szintén akad egy-egy csinos kalapjuk, amelylyel nem vallanak szégyent akár a minden oroszok uralkodójának felséges neje előtt sem, hát minden egyebektől eltekintve az asszonyi hiúság is meg lehetett itt sértve némileg.

De másról is volt szó.

A miniszternéknek erős okuk lehetett arra, hogy tüntetést, szembehelyezkedést lássanak a dologban. Rosszakat beszéltek akkoriban már a nagykövetnéről. Hogy így, meg úgy, igen nagyra van a kékvérrel, a születési szörnny sokat ad és sehoggy sem tűri a polgárnépséget. Kormányfő, miniszter, elnök, az neki mind mindegy, ha nincs cimerez pajzsa, koronás pécsetgyűrűje és nem ad paront ez alacsonyrendű férfiak asszonyainak sem a nagykövetné. A miniszternéknek aztán alkalmuk nyílt arra, hogy személyesen is élvezze ez a magas ellenszenvet és sehoggy sem izlett nekik, hogy a nagykövetné, aki egyébként mégis kisebb pozíció, mint ők, csak jár-kezel közöttük és érzékeny orrooskájáról váltig csak azt látni, hogy szimatol, szimatol a magasba nyulva és szinte mondja kifejezetten, beszédesen:

— Polgárrlatot érzek!...

Compiègneben, mint ismeres, a kalapügy mellett került még egyéb is rovására. Volt ott keresztelő-ügy, unoka-ügy, dada-ügy is, s ugyancsak anyagi léleknek kell lennie annak, aki mindebben nem következetes láncolatot, hanem huncut kis véletlenségeket lát. Pétervárról is éppen akkor kellett sürgősen elutaznia a nagykövetné urasszonynak, mikor a minden élő franciák közt első ember, a

szépetehetségű, de egyszerű eredetű Loubet ott jár a cári udvarban, s a hatalmas északi ur nem röstel világpolitikáról tárgyalni ezzel az egészen közönséges emberkével.

Hát föltétlenül úgy van, hogy akit már oda bocsátanak egy ország hajóhoz kormányosnak, az elég erős legény, de ha a miniszter uraknak este vacsoránál az asszony mindig csak arról duruzsol, hogy Montebelloné ezt csinálja, azt csinálja, Montebelloné folyton-folyvást csak minket szurkál, csipked, fúmgál, — akkor a miniszter urak a sok gondjuk között egyszer mégis csak megjegyzik maguknak a derék Montebellonét. S mivel Montebellonéhoz elég közel áll Montebello ur, a nagykövét, — a dolgok természetesen rendje szerint szinte egy test, egy lélek kell hogy legyenek — az asszonyról a figyelem nagyobb mértékben hárul rá az emberre is.

Es időök során kivil, hogy Montebelloék együttesen sehoggy sinosen egy véleményen az otthon működő kormányfővel. A kabinet erre megy legtöbb jóváhagyással, nagykövéték arra a maguk gusztsza szerint. Pedig úgy szokott és így is kell lenni valahogy, hogy a külképviselet egy esapáson haladjon az uralkodó kormányzattal. Ha pedig nem tud vele együtt haladni és semmiképpen sem tud megalkudni a lelkiismeretével, akkor, mint mondani szokás, levonja a következtetést és vagy a magánéletbe vonul fájdalmas lemondással, vagy szembekerül harcosnak az átkos kormányzattal.

Montebelloék azonban maradtak a helyükön és nagy ellentállást fejtettek ki a fennálló republikánus és demokratikus irányzat ellen. A legutóbb kifejlődött nagy mozgalmakban pedig, amelyek Franciaországnak elég válságos korszakát teszik, ugyancsak tevékenykednek a kormány elleneseinek az oldalán.

A kormány aztán megunta őket. Valószínűleg mert a márkiné nem maradt meg az egyébként asszonyos jellegű kalaptüntetése mellett, hanem olyan eszelekedetekre is vitte nagyratörő ambíciója, amelyekből nyilvánvalóan kitudnik, hogy derokasan kiegészítő politikai munkatársra az urának. Tudjuk, hogy az apáciskolák ellen folytatott eljárás napjaiban otthon termett és ugyancsak nagy készséggel látott hozzá a maga apácáinak a megvédéséhez.

Ez lehet érhénye, dicsősége, mint magánéletet élő hölgynek, de sarkalatos hibája, mint nagykövetnének. A kormányfőriak is emberek végre és a borsot, amit olyan makacsul az orruk alá törnek, végre megsokalták, s elég bajuk lévén a külső ostrommal, legalább a fizetett belső ellenségtől akartak megszabadulni.

Es megy a nagykövét és vele a nagykövetné, aki hallott valamit arról, hogy a francia asszonykalapnak akadt már szerepe a politikában. Csak hogy a francia kormányfőriak is tudják a históriát és nem hagyják a cilindereket.

Omár.

Budapest, szeptember 11.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Szeptember 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** *Wlassios Gyula* vallás- és közoktatásügyi miniszter ma délelőtt kihallgatást adott. — *A görög trónörökös és neje*, továbbá *György és András görög hercegek* ma este Bécsből Triestben át Athénbe utaztak.

— **A luxemburgi nagyherceg állapota.** *Vilmos* luxemburgi nagyherceg állapotáról nagyon aggasztó híreket terjesztettek a német lapok. Amint Münchenből táviratozzák, a nagyherceg főudvarmestere ma kijelentette, hogy ezek a hírek nem felelnek meg a valóságnak. *Vilmos* herceg állapota öröndetesen javul és az orvosok véleménye szerint semmiféle komplikációtól sem kell tartani.

— **Az orosz trónörökös eljegyzése.** A *Neues Wiener Tagblatt* pétervári jelentése szerint *Mihály* orosz nagyherceg, a trónörökös, legközelebb jegyet fog váltani egy olasz királyi hercegnővel. A nagyherceg a napokban Rómába utazik.

— **Erzsébet királyné pohara.** Nehány év előtt történt, hogy Erzsébet királyné *Langenscheuabach* fürdőn viz-ivókúrát tartott. Amikor a fürdőről elutazott, poharát, amelyből a kútnál inni szokott, egy cselédleányak ajándékozta emlékül, aki a kútnál a királynét kiszolgált. A pohár sok kézen át egy wiesbadeni régiségkereskedőhöz jutott, ettől pedig két wiesbadeni mügyűjtő váltotta magához állítólag 20,000 márkán. A két ur — mint wiesbadeni tudósítónk táviratozza — most fel akarja ajánlani az ereklyét *Ferenc József* királynak.

— **A hamburgi kongresszus.** Az orientálisták hamburgi kongresszusának tiszteletére adott nagy lakomán Hamburg város polgármestere köszöntő mondott *Vilmos* császárra és *Ferenc József* királyra s étette mindazokat az uralkodókat, akiknek kormányai a kongresszuson képviselve vannak.

— **A Kossuth-ünnepek.** A budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöke, *Lánczy Leo* udvari tanácsos, meleghangú üdvözlést intézett s kamara tagjaihoz, melyben üdvözlölte őket, hogy Kossuth Lajos születésnapjának századik évfordulója alkalmából testületileg vegyenek részt az ünnepélyen s helyezzenek koszorút Kossuth sírjára.

A székesfehérvári törvényhatósági bizottsági tagjainak az összes kerületekből meghívott bizalmi férfiak ma délután értekezletre gyűltek össze, hogy a főváros szeptember 19-én tartandó diszközgyűlésének összehívását megbeszéljék. Az értekezlet egyhangulag elhatározta, hogy holnap délelőtt 1/210 órakor az egész értekezlet küldöttségé alakulva, felkeresi *Márkus József* főpolgármestert és arra fogja kérni, hogy szeptember 19-ére diszközgyűlést hívjon össze, amelynek tárgya csak Kossuth Lajos századik születésnapjának megünneplése legyen, a diszközgyűlés után pedig a főpolgármester vezetés alatt testületileg vonuljanak az ünnepi istentiszteletra.

A szegedi pénzügyigazgatóság elrendelte, hogy a pénzügyigazgatóság területén szeptember 18-ikán és 19-ikén semmiféle adóbevérléptetnek, kézbesítésnek, foglalásnak a nagyközönség ne legyen kitéve.

A Magyar Vaskereskedők Országos Egyesülete körlevélben hívta az összes budapesti vaskereskedőket, hogy Kossuth Lajos születésének százéves évfordulóján szeptember 19-én üzletüket délelőtt tíz óráról kezdve zárva tartsák, hogy a kegyeleti ünnepet a kereskedelmi forgalom ne zavarja.

A 1850-iki Kossuth-legió még életben levő harcosai is elhajározták, hogy testületileg vegyenek részt a Kossuth-ünnepek. *Csik Volecz Sándor*, a legió egykori hadnagya, ez uton is arra kéri a legió tagjait, volt bajtársait, hogy az ünnepélyen testületileg vegyenek részt.

Arad város törvényhatósága tegnap délutáni közgyűlésén elhatározta, hogy az Aradon föllátható Kossuth-szobor céljaira *harmincz*er koronát fordít. A városi tanács ötezer korona megszavazását kérte, de a törvényhatóság hazafias tagjai, hazánktia emlékszóbrára jóval többet ajánlottak meg.

Nagytaposcsány városa is méltó módon kívánja megünnepelni Kossuth születésnapját. A város képviselőtestülete meghívást intézett a város polgárainhoz, hogy 19-ikén este világlítsák ki ablakaikat. Este tizené lesz, mely után a Himnusz énekelik, ma az ünnepelő közönséghez *Szép* szolgabíró a nap jelentőségéről, Kossuth Lajos érdemeiről, nagyságáról beszédelintéz. A Szózat elnevelése után a közönség szétoszlík. 20-ikán istentisztelet és déiben társasébd lesz.

— **A 6-budali gimnázium.** Az új tanévvél megnyílt a főváros III. kerületében, O-Budán az első gimnáziumi osztály, amelyet fokozatosan főgimnáziummá fejlesztenek. Az osztályhoz *Morvay György* VII. kerületi gimnáziumi tanárt helyezték át, egyszersmind megbízták őt az igazgatói teendők helyettes végzésével. Maga az intézet egyelőre az V. kerületi állami főgimnázium igazgatójának, *Wagner Alajos*nak vezetése alatt áll.

— **Köszönetnyilvánítás.** Fialton elhunyt, kedves kollégánk, *Szabó Tivadár* édesanyja, *özvegy Szabó Mór*né urnó a következő köszönetnyilvánítást teszi közzé:

Jó barátaink, akik a gyászunkban résztvételükkel ölkerezték, fogadják ez uton hálás köszönetünket. A *Budapesti Újságírók Egyesülete*, az *Arvadá*, a *Szent Egyet* és a *Phoenix* biztosító társaság vezetősége örök hálára kötelezett bennünket drága halottunk emlékének megtisztoláséval.

*Özvegy Szabó Mór*né és gyermekei.

— **A dróttalan táviró.** *Speziából* táviratozzák, hogy a *Carlo Alberto* olasz cirkálóhajó *Marcovital* legközelebb Kanadába megy, ahol Marooni kísérleteket fog végezni a dróttalan táviróval.

— **Drága királyné sírboltja.** *Drága* szerb királyné ősei számára egy szerb kolostorban sírboltot építtetett. A királyné atyjának és nagyatyjának holttesteit az új kriptában már el is helyezték.

— **Mascagni hazája.** Mascagni jó zenész, de rossz konzervatóriumi igazgató. Talán nem a legjobb zenésze a világnak, de okvetlenül a legrosszabb igazgatója volt a Rossini konzervatóriumnak. Annnyira rossz, hogy végre is elcsapták állásából. Az elcsapott igazgatóról akkor valamelyik hírlap azt újságotlta, hogy Amerikába megy. Az amerikaiak erre elhatározták, hogy New-Yorkban konzervatóriumot emelnek csak azért, hogy legyen mit igazgatnia Mascagninak. Hamarosan összegyűjtötték a konzervatóriumra szükséges pénzt s értesítették a maestrot, hogy most már jöhet. Van olyan konzervatórium a számára, ahova akár holta napjáig sem kell beérnie.

Mascagni azonban nem ment el Amerikába. Rövid táviratban felelt a nagylelkű yankeeknek. Ez a rövid, de sokatmondó távirat így szól: — Sértsenek, ahogy akarnak, én soha el nem hagyom a művészet örök hazáját, Olaszországot.

— **A zentai csata évfordulója.** Zentáról táviratozták, hogy ott ma nagy lelkesedéssel ünnepelték meg a zentai csata évfordulóját. Az ünnepség lényét nagyban emelte, hogy *Latinovits* Pál, a megye közszeretben álló főispánja, kinek eredményes működését a megye egész lakossága pártkülönbség nélkül elismeri, a város meghívására megjelent az ünnepélyen. Ezekre menő közönség várta a vonatnál a főispánt, akit a város nevében *Dudás* Lajos polgármester üdvözölt. A főispán kíséretében voltak *Vojnics* István főjegyző, *Pribil* Ernő főjegyző, *Várossy* László főjegyző, *Szalay* Frigyes főispáni titkár s a megyei tisztikar több tagja. Velük együtt érkezett a szegedi utász-zászlóalj három tisztje is, akik a hidbeomlás után nagy szolgálataira voltak a városnak s akiket szintén meghívták az ünnepségre. A vendégek bevonulása után a főispánnal huszonhat küldöttség tisztelgett. Majd hajón a Jenő-szigetre, a zentai csata színhelyére indult a polgárság, ahol tábori mise volt, amely után *Szárás* Bertalan főjegyző tartott érdekes előadást a nap történelmi nevezetességéről. A nagy tisztséssel kísért felolvasást társaságban követte, amelyen *Latinovits* Pál főispán klasszikus lendületű szónoklata a királyra, lelkes ünneplésre ragadta a polgárságot. Számos felkészültben ünnepelték ezután a főispánt, kinek a hidügyben tanúsított lelkes buzgalma örök hálaára kötelezte a város lakosságát. Délután népnépzés volt a szigeten, este pedig a tűzőkönyvet színelőadása s utána táncvigalom.

— **Kihalt főúr családok.** A hivatalos lap mai számában a belügyminiszter és a főrendőház elnökének aláírásával hirdetmény jelent meg, mely keresi a *Chamaré* gróf nemzetségi írtársait. Hivatalos bejelentés szerint az utolsó *Chamaré* gróf, *Chamaré* Alajos 1857. november 27-ikén halt meg. Kihalt a *Pergen* gróf nemzetség írtársai is *Pergen* Antal János grófnak Aszangban történt elhunytával. *Pergen* Antal a somodori uradalom tulajdonosa volt és a census alapján a főrendiház tagja. Anyja *Bathányi*-leány volt, három nővére közül az egyik gróf *Ráday* Gedeon volt honvédelmi miniszter özege. Az utolsó *Pergen* a diplomáciai pályán működött s követségi tanácsosi ranggal ment nyugalmra.

— **A budapesti állami felsőbb leányiskolában** (Andrássy-ut 65. sz.) a tanítás a még be nem fejezett építkezés miatt általában csak szeptember 25-én veheti kezdetét; a VIII. osztály azonban már szeptember 15-én délelőtt 9 órakor kezd meg munkáját.

— **Várkonyi föltámadása.** A földosztó *Várkonyi* István párta, amely a vezér visszavonulása után teljesen széttűlt, most újra fölébredt. *Várkonyi* István ugyanis a gyomai kerületben fölébített képviselőjelöltnek s azóta régi hívei újból erőre kaptak s iparkodnak minél nagyobb erővel támogatni *Várkonyi* úgynevezett politikáját. A földosztó politikai programja ezidőszent némi változáson ment át, mert most az anarchia jelszava van a *Várkonyi* lobogójára írva. Igaz ugyan, hogy az anarchisták nem igen szokták a parlamentben kifejezni működésüket, de *Várkonyi* anarchista párta mégis abból a cőből szervezkedik, hogy valamely időközli vagy a legközelebbi általános választások alkalmával képviselővé választathassa *Várkonyit*.

— **Intentsiolelet.** A pesti izraelita hitközség dohány-utcai templomában és a rombach-utcai zsinagógában a péntek-esti intentsiolelet további intézkedésig 6 órakor kezdődik.

— **A III. mezőgazdasági kiállítás.** *Kassáról* írják: Hogy hol lesz a harmadik mezőgazdasági kiállítás, ez a kérdés aktualitással bír mostanában és a gazdákörök erősen foglalkoztatja. *Szeged* után *Posonyi* következett és a legközelebbi országos kiállítást *Kassa* akarja elnyerni. Versengés folyik azonban más városok közt is, így *Debrecen* és *Miskolc*zt is ambicionálja a kérdés. *Kassán* *Gerőczy* Géza gazdasági tanár felhívást intézett a város törvényhatóságához, amelyben kitéjt a 1904-ben tartandó kiállítás egész

tervezetét és költségvetéssel szolgál a terv megvalósítását illetőleg. Beadványával a legközelebbi közgyűlés foglalkozni fog.

— **Az új proféta.** Semmiféle nemzetben sincs olyan élénknek kifejlőde a vallásos tulzára való hajlam, mint az angol-szász fajban. Angliában és Amerikában évről-évre szaporodnak az új szekták, amelyek hébe-lóba a legüresább tanokkal hódítanak híveket és természetes, hogy akárhány szédülő akad, aki visszaél fájának ezzel a hibájával. Új vallásokat alapítanak, akárcsak nálunk részvénytársaságokat. Persze, sokszor nem lehet megkülönböztetni, rjogóval, avagy szédülővel van-e dolgnak. Most Londonban egy új felekezet vonja magára az érdeklődést.

Ezt az érdekes felekezetet *Prince* anglikán pap alapította; a hívek a föltámadás gyermekeinek nevezik magukat, s valás-alapítójukat istenként tisztelik. Első egyházuk, az *Agapemone* (A szeretet otthona) *Laxtonban* alakult meg, a somerseti grófságban. *Princ*ről sok osuf dolgot írtak a lapok, amelyek kifirkészték, hogy hogyan szerezte meg egyháza számára a gazdag hölgyeket és azok vagyonát. 1860-ban a bíróság kötelezte is, hogy 120.000 koronát visszafizeszen egy hívének, egy öreg özege asszonynak, *Prince*, aki 1891-ben szerezte meg egyháza számára a londoni templomot, vagy mint ők mondják: irigyládat, 1899-ben meghalt. Halála után új papot választottak, akit vasárnaponként *Jézus* *Krisztusként* imádnak...

Egész legendakör keletkezett a titkos felekezetről, végre a mult vasárnapon az történt, hogy a templom megnyitott a közönség számára. A csodálatos dolgokról, amelyek benn végbementek, ezeket írja a *Morning Leader* tudósítója:

A templom belül csupa finoman metszett fehér kőből van építve, a padok lejár lából való, az oltár pedig, amelyhez szőnyeggel borított lépcsők vezetnek félkör alakú. A „nagy esemény” napján az oltár előtt egy trónus állott ezélt pedig egy márványasztal. A trónuson egy magas és rendkívül sovány ember ült; az arca simára volt borítva, hosszú fekete haja volt s az angol lelkész ruháját hordta. A templom villamos fényben tündökölt s látszott, hogy a hitközség csupa jól öltözött, módos emberből áll. A daloskönyvek, amelyből énekeltek, ez volt a címe: „A menyasszony hangja” s az éneket egy kicsiny orgona kísérte. Amikor az ének elhangzott, egy pilantra mély csend állt be. Azután fölállott a feketeheajú fiatal ember, előlépett s mialatt szemei barátságatlanul villogtak, halkan, éneklő beszédmodorban szólni kezdett. *Prince* testvérenek — mondta — meg kellett hánnia, hogy az égen közvetítse és előkésztse a Messiás második eljöveteleit. Némi pauza után páthosszal folytatja:

— Én, ki ma hozzátok szólok, az Úr vagyok és elöttem újra emberi alakban, hogy megmentsem azokat, akik a halálból és a kárhozható hozzám imádkoznak. Igen, én vagyok az élet és örök időkön át élek!

Hosszan beszélt, de amit mondott, mind érthetlenebb és zavarosabb lett, s nagyobbára az új testamentumból vett idézetekből állott, a nékül, hogy az egyes mondatok közt valami összelüggés lett volna. Végre lehajtott fővel visszatért a trónusra, leült és jó ideig elgarkarta kezével az arcát. A hívek sorából elszakart előlépett egy asszony és így szólt:

— Amit beszélt, azt Isten mondotta! Látom az Urat az oltárnál!

Egy őszhajú aggyastán hangosan így szólt:

— Nézzétek, ott az Ur!

Egy másik azt mondta:

— A népek óhajtsa betelt, — ott áll az Ur!

Mások így szóltak:

— Bizonyoságot teszünk mellette, hogy látuk az Urat!

Egy ember térdre omlott, magához vonta a feleségét is, mtközben mondta:

— Óh istenen, Annie, ott áll az Ur!

Ilyen jelenetek ismétlődtek az egész templomban mindenfelé, majd újra megosendült a szent ének melynek végeztével fölállott a trónusról a proféta és extázisban mondta:

— Béke! Béke veletek!

— **Robbanások.** *Filip* *Adolf* házmeester a *Nefelejts-utca* 45. számú ház létréosz helyén észrevette, hogy a nyitva felejtett gázcsapon ömlik a gáz. Gyufát gyújtott, amitől a gáz fellobbant. A házmeester arca és feje súlyosan összezegett, úgy hogy a mentők a Rókus-kórházba vitték. — Ma reggel *Tóth* *István* fűszerkereskedő *Nefelejts-utca* 33. számú boltjában egy vitriolos üveg valahogyan felrobant. A robbanástól tüzet fogott az áruasztal, ami csakhamar belekapott a felhalmozott árukba is. A veszedelmet jelentették a tűzoltóknak és a gyorsan kivonult VII. kerületi tűzország eloltotta a tüzet. A kár nem jelentékeny. Sebesülés nem történt.

— **Kalandok és tévedések.** Az újságoknak gyakran meg kell emlékezniük olyan kalandokról, amelyeket kriminális természetűk szolgálta ki a nyilvánosságának. Egész külön kis szinpad az, amelyen ezek az alakok mozognak, akiknek neve egyszerre csak összekerül a gyűjtő krónikában, noha sejtelmük sínosan egymás létezéséről, sőt még az is megesk, hogy a krónika összevetíti őket. Imhol például két telegramm:

Bernből jelentik a *Neue Freie Presse*-nek:

„Eviában, a Genfi-ó partján letartóztaták az eviani *Hotel Helberg* tulajdonosát. Budapestről tudniillik egy hadnagy megszökött kapitányának feleségével, aki magáva vitte urának 32.000 koronáját. A kapitány egy budapesti deaktívvel utólérté őket Eviában. Az asszony pedig egész pénzt és ékszerait egy szekrényében átadta a szálloda tulajdonosának. A kapitány konstátálta, hogy a szekrénykét feltörtek és csak 30.000 frankot hagytak benne. Ezért fogták el a szállodatulajdonost. A szerelmes pár pedig *Wallis*-ban öngyilkosságot követett el:

Ugyancsak Bernből jelentik a *Frankfurter Zeitung*-nak:

Lambek hadnagy *Wagner*-nével, kapitányának feleségével megszökött Budapestről és a szerelmes pár magával vitte az elhagyott férj 32.000 koronáját. *Wagner* egy budapesti rendőrtisztviselővel a szőkevények után indult. *Wagner*-né összes pénzt és ékszerait egy ládikában átadta *Schule* eviani szálloda-tulajdonosnak. Miután a kapitány konstátálta, hogy a feltört szekrényekből 2000 frank hiányzik, elfogták a szálloda-tulajdonost.

Nyilvánvaló, hogy ez a két hír *Janda* színésznővédekre és *Wagner* mérnök feleségére vonatkozik, akik Budapestről együtt szöktek meg egy hónap előtt; csak hogy az újsághírek tele vannak tévedéssel. *Wagner*-né asszony szeretőjét *Jandának* hívják és nem *Lambeknek*; *Janda* nem katonatiszt, hanem színésznővédek, azélt pedig váltóállító volt a budapesti közúti vasut-társaságnál; *Wagner* pedig nem kapitány, hanem mérnök. Ellenben *Lambeknek* hívják azt a metzi hadnagyot, aki tegnap — nem *Wallisban*, — hanem *Zürichben* öngyilkosságot követett el, miután kapitányának feleségét megszöktette.

Ejzaka a hülsen mérnök kalandjáról újabb erősítést kaptunk, amely kétségelenné teszi, hogy a megszökött szerelmes pár regényének még nincs vége és éppenséggel nincs tragikus vége. *Wagner* főmérnök, a meglopott férj maga ment a szőkevény szerelmek utáns s Genfben felfogadott detektivek segítségével kinyomozta hőlétüket. A nyomok *Evián* *les Bains* vezettek, ahol egy szállóban rátaláltak a detektivek a hülsen asszonyra és lovagjára és a meglopott férj intézkedésére ezélt négy nappal mindkettőjük letartóztatták. Most a *thom-les-bains* rendőség börtönében szigorú őrizet alatt vannak s így nem lehetek öngyilkosok. *Wagner* főmérnök már itthon van és alkalmasint két hét múlva itthon lesz a magáról megfellekelt asszony is és az ő fiatal aprója. Ennyi időbe telik, amíg a kiadási eljárás véget ér.

— **Tanévnyitás és állatorvosi főiskolán.** Az állatorvosi főiskolán ma délelőtt folyt le a tanévnyitónépzés az intézet díszteremében. A főiskola tanártestületi és hallgatóóságán kívül megjelentek: a földmívelésügyi miniszter képviselőében *Tormay* Béla miniszteri tanácsos, *Ilosvay* Lajos a műegyetem rektora, *Genersch* Antal, *Daday* Jenő egyetemi tanárok, *Méhely* Lajos tanár, *Jung* Péter és mások.

Hutya rektor megnyitóbeszéde elején kegyeletesszavakkal emlékeztet meg a nemrég elhunyt *Virchow* Rudolfról és aztán méltatta a főiskola kötelezőből kivált *R. Liebermann* Leónak, most az egyetem a közegészségtan tanárának érdemeit a főiskola fejlesztése körül. A tanév folyamán ismerült fontosabb mozzanatok közül fölemlíti azt, hogy a mult évben, midőn már csak középiskola áll értségi bizonyítvány alapján vétettek le az új hallgatók. ezek a várakozást megaladó szép számban jelentektek. A jelen tanév elején pedig ez a szám még tetemesen emelkedett. A szorgalmas és jó előmeneteli hallgatók része engedélyezett ösztöndíjak összegére 41.650 koronát, az elengedett tandíjak összege 2685 koronát tett ki. Végül a rektor komoly és kitartó munkára serkentette a hallgatókat.

Dr. Rátz *István* rektorhelyettes *Az örökösök kör-* *tani szempontból* tartott előadást. Vázolva a gyakorlati szempontból is fontos kérdés fejlődését és mai állását.

— **Leégett orosz falu.** Varsóból táviratozták, hogy *Vlodszlav* faluban 800 ház leégett. Több mint 600 család hajléktalanná lett. A tűzvészben sok gyermek odaveszett.

— **Iskolai találkozó.** *Seathmáry* *István* aradi polgári iskola tanár felhívja mindazokat, kik az arad- városi polgári főiskolának az intézet megnyitási évében, 1872-ben tanuló voltak, hogy egy rendezendő *harminezszent-összejevel* előkésztése céljából lakhelyüket vele postarodutával közölni szíveskedjenek.

— Uraságoktól levett hadihajók. Szegény öreg hadihajók, hogyan állatok ki a hazáért ezer hősi veszedelmet és most, amikor elváltatok, a halátlan kor nyugton türi, hogy újra kerüljétek! A kinek éppen szüksége van hadihajóra, tudja meg tehát, hogy soha nem volt még olyan jó alkalom használni hadihajók vásárlására, mint éppen most. Az angol kormány elad néhány hadihajót, mely husz-harminc évvel ezelőtt a „modern teknika” vívmánya volt, ma azonban már ósdi, nehézkes és gyöngye alkotás, amelyen csak nevetnek a tengerészek. Az *Inflexible* 1875-ben készült el, hét évi munka után, s két millió koronába került. Most már annyit sem ér, hogy érdemes volna ócskavas gyanánt eladni. A másfél millió koronás *Neptun*, a hat millió koronás, 1872-ben készült *Glanton*, az *Iron Duke*, a *Swiftsure*, a *Raleigh*, a *Boadicea*, a *Cordelia* és az *Activ* szintén olcsó áron kapható. Kinek van szüksége hadihajóra? Talán valami kis delamoriái köztársaság megveszi őket hitellel, mint a szegény ember az uraságoktól levett ruhát. Mert neki még sokáig nagyon jó az az ócska ruha, amely már nem kell a milliomosnak.

— Lefokozott honvédtisztek. Két megtévedt honvédtiszt sorsa felett döntött a napokban a honvédfőparancsnokság; mindkettőt megosztotta tisztirangjától és sulyos fogságra ítélte őket. *Sitkey* Mór az egyik, aki a versenyző 7-ik honvédfőgyalogezredben szolgált mint hadnagy-kezelőtiszt. A kincstári pénzből 977 koronát eliskasszott és több fezzelmi kihágást követett el. A magyar királyi honvédtörvényeszek a megtévedt hadnagyot egyévi és háromhavi, sulyosításokkal egybekötött börtönre ítélte, azonosítástisztrangjától megosztotta. A másik bűnös tiszt *Szántner* Odón a nagyszabeni 23. honvédfőgyalogezredbeli főhadnagy, aki ezredesegédszti teendőikkel volt megbízva. Költekezései élemdéja nagy adósságokba sodorta és miután nem fizetett, fizetését letiltották. A főhadnagy azonban a bírósági elítélésüket, amelyek az ezredparancsnokság címére érkeztek, eliskasszolta és így a hitelező követelésének érvényesítését megakadályozta. Később a hitelező részéről benyújtott panasz folytán az ezredparancsnokság címére érkezett felsőbb hatósági rendeletekkel is hasonló módon járt el. Ezért a kolozsvári VI. honvédkerületi bíróság megosztotta tisztirangjától és egyhónapi s kétheti sulyosításokkal egybekötött börtönre ítélte. Az elítelt főhadnagy felebevezett. A honvédfőparancsnokság tegnapelőtt foglalkozott a felebevezéssel és az ítéletet helyben hagyta.

— Zimándy Ignác merénylete. Mialatt az egész nemzet egyhangú lelkesedéssel megünnepelni készül *Kossuth* Lajos születésének századik évfordulóját, a hirhét törökbalinti volt plébános ismét gaz merényletre készül az ünnepelő magyar-ság hazafias érzületén. Új rópiratot írt, melyben a leggaládabb módon bírálja *Kossuth* Lajos működését. A rópiratot Bécsben nyomatta ki, mert Magyarországon nem akadt nyomda, mely ez új szennyíratot kiszédte volna; célja vele pedig *Zimándy*nak az, hogy az ünnep napján, szeptember 19-én ingyen osztogassa a nép körében, hogy elrontsa az ünnepi hangulatot. *Törökbalinton* nem is ünneplik meg *Kossuth* napját, mert a község vezetői körében nem akadt egy lélek sem, aki a *Kossuth*-ünnep megtartását javaslatta mert volna hozni.

— Letartóztatott zsaroló. A rendőrség fogházának ma ismét uribab vendége van, egy volt újságíró tartóztatott ma le zsarolás miatt. *Czakó* (Czipflinger) Károly pár évvel ezelőtt egy könyv-matós újság munkatársa volt s több ízben baja akadt már a rendőrséggel, amióta lapjától kikopott. Tegnap délután beállított az *Andrássy*-utj *Helvétia* kávéház tulajdonosához és egy csomó kelevévonatot mutatott neki a következő kijelentéssel:

— Ha nem fizet 200 koronát ezeket a támadó cikkek kiadom ön ellen.

A tulajdonos látszólag belement a fizetésbe, de kijelentette, hogy nincs nála pénz s másnapra, azaz mára rendelte magához a fiatalságot. Ma délután a kávéház tulajdonos ügyvédje tanácsára elment *Krecsányi* detektívönökhöz s fejelentést tett nála a készülő zsarolás ügyében. A detektívönök ma délutánra két detektívet küldött a kávéházba, akik egy-két óra szobában lesbe álltak. Nem sokáig kellett várakozniuk, amikor megjelent *Czakó* Károly. A tulajdonos bevezette annak a szobának a szomszédságába, ahol a detektívek várakoztak s mikor leolvasta *Czakó* előtt a 200 koronát, a titkos rendőrök előlöttek rejtékelyükről és letartóztatott a zsaroló. *Czakó* elkezdte protestálni a letartóztatás ellen, de később a főkapitányságon beismerte, hogy meg akarta zsarolni a kávéházat s kijelentette azt is, hogy egy s ömszödsz kávéház tulajdonos biztatására tette az egészet, aki már neki husz forintot adott azért, hogy a *Helvétia* tulajdonosa ellen támadó cikkekét írjon. *Czakót* a rendőrség átadja a királyi ügyészségnek.

— Az idegbajosok klinikája. Az egyetemi klinika idegbajosok számára szeptember 1-én nyílt meg

a Baross-utca 40-ik szám alatt. A nyilvános rendelés bejáró betegek számára és betegfelvétel naponta 10 óráig van.

— Veszedelmes család. Az erzsébetfalvai rendőrség tegnapelőtt letartóztatott egy veszedelmes szélhámóst. *Jurasek* Lázárnak hívják a jeles embert, aki már mindentelére nagyszabású családokat követett el. *Jurasek*, akit a bécsi országos törvényeszek 1890-ben csalás miatt öhávi sulyos börtönre ítéltek, egy *Keller* Ferenc nevű társával bejárta a nagyobb vidéki városokat. A két család, aki dr. *Róna* Lászlónak és dr. *Heidelberg* Józsefnek adta ki magát, furfangos módon lépre csalta a hiszékeny embereket, akiket nagy összegekkel megkárosított. *Jurasek* néhol ferencnódi barátaink is öltözött és könyöradományokat gyűjtött. Az erzsébetfalvai rendőrség a komáromi rendőrség megkeresésére fogta el a szélhámóst, a kinek büntetését Komáromban már néhány napja tartóztatották.

— A trieszti sztrájk. A trieszti szabadkikötőben ma mintegy 700 kikötői munkás sztrájkol. A sztrájkra *Zollia* János kikötői munkásnak tegnap történt letartóztatása adott okot. *Zollia* negyedmagával tartóztatották le. Tegnapelőtt 150 kikötői munkás tiltkos gyűlésen e határozta, hogy tünteléseket és zavargásokat fognak rendezni és a hatóságokat kényszeríteni fogják a munkásoknak nem tessz *Il Sole* című lap megjelenésének eltiltására. A rendőrség megakadályozta a tünteléseket, a főnököket letartóztatta és megindította ellenük a vizsgálatot.

— Életuntak. *Petke* József cipészinas a rákosi rendelő-pályaudvar mellett egy Budapest felé robbogó vonat elé ugrott. A vonat elgázolta és több életveszélyes sebet ett rajta. A mentők a Rókusba vitték. — A napokban egy férfi holttestét fogták ki a felső rakparton a Dunából. A törvényeszeki orvostani intézetbe hozattartozói felismerték a halottban *Feldhoffer* Gergely budaeörsi születű 26 éves kömlövességet. — Megírtuk, hogy *Bariss* Béla vághelyi gyógyszerész Toldy Ferenc-utca 7. számú lakásán fölöbelte magát. A mentők a Rókusba vitték, ahol tegnap meghalt. Holttestét a törvényeszeki orvostani intézetbe szállították.

— Cigányzene a Telefon Hírműködésben. Ma esti cigányzene közvetítését kellemes szórakozást nyújt előfizetőnek a Telefon Hírműködés. Nyolc óráig megszólal a Hírműködés *radlója* és ki sem mozdulva otthonról, pompás cigányzuzsák halhatnak az abszonnék egészen 11 óráig. E cigányzene-átvitelt az Emke-kávéháztól közvetíti a Telefon Hírműködés. E zenévitelt azonban megszakított szünet 8 óra 15 percre, mikor a külföldi tözdeziaratókat olvasgatta fel a beszélő újság és 10—10—10-ig, midőn az est folyamán érkezett legújabb hírek felolvasása van napirenden.

Magyar idegenforgalom.

Budapest, szeptember 11.

Idegenforgalmunk eme régi témája mind azoknak, akik államgazdaságunk állapotát figyelemmel kísérik. Mert elsőrendű gazdasági jelenség az idegenforgalom; nemcsak egyes városok és vidékek, hanem egész országok köszönhetik megélhetésüket annak az áramlatnak, mely a szellemi életet élő embert külföldi országok felkeresésére indítja. Anyagiilag és szellemileg fölvirágoztatja az idegenforgalom a külföldi tömérdek helyét, táplálja a kereskedelmet, emeli az ipart, fejleszt az izlést és művészeteket, gyarapítja az ismereteket, vagyis megteremti ama konjunkturákat, amelyeknek a jólét a forrása. Mind e haszon messze elkerüli Magyarországot s a fővárost. Pedig érdemes szórakozást kínál az egész ország, nagy gyönyörűség a főváros nyüzsgő életébe való elmélyedés, van sok gyönyörűdönk, szép üdülőhelyünk, remek közlekedésünk, — csak idegenünk nincs. Hogy idegenünk is legyen, erre irányul a most megalkalt *Idegenforgalmi és utasdis vállalat részvénysársaság* működése. A vállalkozás egyetemes céljában, gazdasági és kulturális jelentőségében alapvetője lesz a magyar idegenforgalomnak, amiről eddig csak teoriában volt nálunk szó. Mintaszerű szervezetével felüleli a vállalat mind azokat az érdekeket, amelyek idegenforgalom ügyével kapcsolatban vannak; remélhető tehát, hogy a munkának és tőkének nagy beiktetése megtermi hasznát. A vállalat elnök gróf *Esterházy* Mihály, gróf *Szapáry* Pál és *Desszeffy* Arisztid állnak, megvann tehát a személyi garanciája is a magyar misszióknak. Céljait és eszközeit a vállalat a *Magyarország és a Külföld* című kiadványának kivonatos közléseiben ismerteti ez a kivonat megvilágítja a nagy munka nagy méreteit, a komoly előkészületeket és a jelentős intézmény sikerrel biztató alapját.

Idegenforgalmi irodát szervez a Magyarországra készülő vagy ideérkező idegenek tájékoztatására és támogatására; abban az irányban is működik az iroda, hogy a külföldiek érdeklődését Magyarországról iránt ököllesse és a turistaforgalmat ideterelje. Működésének keretén belül a külföldieknek és a magyar közönségnek áll rendelkezésére és szolgáltatára. Külföldi világlapokban hirdetések tesz közre amelyekben az idegenek figyelmét az ország érdekes dolgaira felhívja és az idegenforgalmi iroda

szolgálatát felajánlja. A magyar fürdők érdekében együttesen csoportosítva hírdeli a külföldi lapokban a nevezetesebb gyógyfürdőket, megjelölve azokat a betegségeket, amelyekre azok tudományosan megállapított gyógyhatással bírnak. Fehívja a külföldi figyelmet arra is, hogy Budapestről keletnek utazva, egész Khina keleti partjáiá egyetlen orvostudományi egyetem sincs. Keletről évenként legalább tízezer ember utazik legelőb esetben Budapestet át Bécsbe, elkerülve Budapest teljesen egyenrangú orvosi egyetemét, kitűnő kórházait és csodás hatású gyógyfürdőit. Gondoskodik arról, hogy a külföldi folyóiratokban időközönként a magyar fürdőket, a főváros és az ország szebb pontjait, valamint néprajzi érdekességeket ábrázoló képek jelenhessenek meg. A külföldi lapokat értesíti minden olyan mozgalomról, amely alkalmas a külföldi közönséget Magyarországra meglátogatásra ösztönözni, ilyenek: kiállítások, ünnepélyek, bandérium, lovagjáték, sportesemények, muzeumok, képtárak vagy gyűjtemények alapítása, fontosabb vasuti vonalak vagy hajózáratok forgalomba helyezése. A vállalat több idegen nyelven szerkesztett, előkelő irodalmi nivón álló és művészi kivitelű képekkel illusztrált folyóiratot ad ki, melyben magyar fürdőket és üdülőhelyeket, az ország természeti szépségeit és történelmi emlékeit és Magyarországnak azokat az előnyeit ismerteti, amelyekkel a versenyt a külfölddel szemben is megállja. A folyóirat címe: *Magyarország és a Kelet* és díjtalanul küldik meg valamennyi külföldi utazási irodának, idegenforgalmi és turista-egyesületeknek, hajózási és vasuti ügynökségeknek, előkelő szállodák olvasó-terméinek. A vállalat kiadásában illusztrált magyar folyóirat is jelenik meg, amely a magyar közönség tájékoztatására szükséges adatokat tartalmazza. *Egy hét Budapest* és *Magyarországon* címmel magyar, német, francia, angol és orosz nyelven, kisalank, zsebrétre összehajtható repülő-nyomatványt is hoz forgalomba, mely külföldi belüli egy heti időtartamra összefoglalva tárgyalja a nevezetesebb látványokat és egyuttal praktikus utmutató gyanánt szolgál; ezt ingyen osztja szét a vasutakon, az étkezőkocsikon, külföldi utazási irodákban, szállodákban, hajókon, szóval mindenütt, ahol nagyok turistaforgalom van. A külföldön megjelenő utikönyvecskék (Badebücher) javítását is célján tűzte ki a vállalat. Figyelemmel kíséri a személydíjzabásokat a menetrendeket és a közvetlen kocsik forgalmát és ezek javítására megfelelő javaslatokat ajánl. Az ország minden jobb szállójával összekötöttesben, pánzió-kupontokat ad ügyfeleinek. A vállalat időnkint nagy ünnepélyeket és nemzetközi sportversenyeket tervez és résztvesz ezek rendezésében. A külföldi urak részére medvevadászati és más nemes vadra való vadászati élvezetéről gondoskodik. E rendkívüli vonzerűhöz, mely hatását el nem tévesztheti, hozzátartozik még a balatoni yachtsport, nyári koroalyzás és dobsinai jégbarlangban, ski-sport a Csorbatórási, po-ó-játék és hasonló érdekes sportjátok, amelyekre hazánkban bő alkalom nyílik. Az idegenforgalmi iroda lakásközvetítést tart fenn egy a főváros területén, mint a vidékre. Idegenvezető (cicerone) szolgálatot szervez és pedig a külföldi nyelveket beszélő, helyismerettel föbiró, intelligens emberekből. A fővárosi tervszerű és kényelmes megtekintésére sétatákoszáról gondoskodik, amely az iroda szakszerű utatitása alapján történik. A Budapestben tartózkodó idegenek részére teljesen díjtalanul olvasótermet rendezett be, ahol a jelentősebb idegen nyelvű és külföldi napilapok és folyóiratok állnak rendelkezésükre. Itt vannak kiüggesztve a szinlapok, mulatóhelyek hirdetései, időszaki szórakozások és kiállítások plakátjai, a magyar fürdők látképei, magyar és külföldi nagyvárosok címítárai, a konzulátusok lakásjegyzéke, stb. Magyarország cél-szerű beutazására, egyes vidékek meglátogatására, Budapest és környékének megtekintésére tervek készíti. Kisebb társaságoknak a Dunán történő sétatá-hajózására propelleket is állít rendelkezésére. Vidéki főkörirodának felhasználásával gondoskodik arról is, hogy a budapesti központhoz hasonló szervezettel a vidéken is létesítsen idegenforgalmi irodákat, amelyek az illető vidékre utazó külföldiek támogatására és kellő tájékoztatására szolgáljanak. Ezen kívül tömérdek kedvezményt ad a vállalat az idegennek; összekötöttesbe lépést a társaság ugyanis az államvasutak menetjegyjárodájával s a hálókocsitársasággal. A magyar iparművészet és házipar érvényesülését szolgálja a vállalat állandó etnografai kiállításával, amely elarusítással van kapcsolatban. Nem érdektelen a kiállítás tárgyainak felsorolása, ime: kalotaszegi varrtas, felsőmagyarországi himzés, székely szőtes, oláh katrinca, szegeci himzett papucs, oltra szür, koszütműök különböző népszelebből, csikó-bőrös kulacs, karikás ostar, faragott juhászbot, szegeci haltejes bicska, tokos, festett és faragott fakulacs, debreczeni és selmecki pipa, tulipános butorok, magyar göröngös- és fazekasmesterek készítményei, cserépedények és vázák, paraszt tálak, tányérok és

korsók, rőcsás edények, csörgő és láncos korsó, perrees kulaacs és egyéb háziipari és néprajzi különlegességek. A néprajzi tárgyak mellett helyet ad a kiállítás a modern iparművészet magyaros jellegű dísz tárgyainak is. Forgalmi bocsátja a modern művészet ama jelesebb termékeit is, melyek akár a magyar földnek természetileg és nemzeti szempontból egyaránt érdekes tájait, akár a magyar népeletet tüntetik fel jellemző genrekben. A kiállítás kulturális hasznával együtt jár majd az anyagi is. Az idegen szórakozást talál Magyarországon amelynek a vállalat propagandát és gazdasági emelkedést van hivatva teremteni. Hogy biztatást jó sikerrel fogja végezni, arra ma minden jel bízható.

Az idegenforgalom emelésére gróf Esterházy Mihály elnöksége alatt részvénytársaság alakult Budapesten. A társaság nagyszabású menetegyházát állít fel, amely már a napokban megkezdte működését. Gróf Esterházy Mihály elnök ma délután értekezletre hívta meg a budapesti sajtó vezető főúrjait, a napilapok és folyóiratok szerkesztőit Revizorkvintái lakására, ahol előterjesztették a társaság működési tervzetét, amely a legszélesebb mederben ismereti a társaságnak az idegenforgalom emelésére irányuló törekvéseit. A vendégek a legjobb benyomással távoztak az értekezlet-ről s nagy jövőt jósolnak az első ilyenü magyar társaságnak. amelynek élén több magyar főúr és financo-kapacitás áll.

A munka.

A porosz kormány az érdemben nyugalomba vonult tanítóknak a császárné arcképét adja jutalmul. A képen a császárné litografált aláírása van. A kép rájárat meg kell fizetni.

A munka szép husz, harminc negyven évig, Utána oly dicső a nyugalom; Mikor az embert mindenütt kinézik, Ha megrokkant, miként a régi rom.

A munka szép s el nem marad jutalma, Ki harminc-negyven évig dolgozott, Az érdem is, a munka diadalma. — Csupán cipőnk s ruhánk az foltozott.

A munka szép, — így dallanak a nők is Kik oktátának negyven éven át, Oly értékes jutalmat kaptak ők is, Mert hirdették a jó, s a szép tanát.

A munka szép, de mily csekély az érdem, Ha mellette ragyog a kanc, a bér, — Hisz mennyi báj van egy kicsiny portrében, Hús, harminc, negyven évnél többet ér.

A munka szép; — oly rossz világ van ám ma, Előtte már a bér is csekély; S hogy egy pár márkába kerül a ráma, Nyomban rút hálálanságról beszél.

— xi.

FŐVÁROS

(*) **A Mátyás-szobor leleplezése.** A kolozsvári Mátyás-szobor leleplezésére a székesfőváros képviselőiben Márkus József polgármester, Vossis Károly s Lung György tanácsosok utaznak Kolozsvárra s a főváros nevében pompás koszorút helyeznek a szobor talapzatára.

(*) **A mesterinas-iskolák.** A főváros közgyűlésének tavalyi határozata értelmében az új iskolávtól kezdve a mesterinasokat szakiskolákban tanítják. Az volt e reformmal a cél, hogy a mesterinasok minél több elméleti ismeretet is sajátítsanak el a maguk mesterségéből, ami nemcsak az iparfejlesztés, de az iparosifjúság jövője szempontjából is kiszámíthatatlan fontosságú. Ezentul természetesen több kerületből is csoportosítják az ugyanegy iparágra készülő mesterinasokat, de a nagy uttal járó idővesztéséget busásan kárpótolja a szakiskolázás eredménye; egyébként ezentul a mesterinasok csak kétszer hetenkint járnak iskolába és az oktatás egyolytánban 5-8 óráig tart. Az üdvös reformra vonatkozó előterjesztést a tanács mai ülésén tette meg Bárczy István tanácsnok és a tanács azt elfogadta. Nevezetes jellege a reformnak hogy ezentul az inasiskolák a polgári iskolák épületeit, tanárait és igazgatóit is igénybe veszik. Az eddigi 26 általános iskola helyett lesz tehát 31 szakiskola, még pedig 3 diszítő, 2 ékszerész, 5 géplakatos, 6 lakatos, 3 sokszorosító iparos, 2 szabó, 3 cipész, 2 m.-szerész, 2 bádógos, 3 laipari, építő-ipari és 12 általános inas-iskola. A

fővárosi tanács elrendelte ma azt is, hogy egy-egy osztályban 40-40 tanuló legyen, az igazgató maga is tanítson hetenkint négy órát és a tanítótestületek feladata lesz a speciális iparágak számára tanítóterveket kidolgozni. A beírás mindezekben az iskolákban szeptember 15-ikén kezdődik.

(*) **A Csánády-ter.** A főváros hatósága az V. kerületben meg akarta alakítani a Csánády-teret, de a telektulajdonosok igen nagy árakat kértek a szükséges területért és a közgyűlés törölte a szabályozótervből a teret. Ebbe nem nyugodott bele a közmunkák tanácsa s az ügyet a belügyminiszter elé vitte. A miniszter ma érkezett leiratában tudatja, hogy a főváros hatóságának az álláspontját tette magáévá s ő is hozzájárul ahhoz, hogy a teret ne alakítsák meg.

(*) **Az Eskü-téri hid környéke.** Mint hogy az Eskü-téri hid nem készült el a kellő időre, a környéken levő telkeket, melyekre a törvény adómentességet állapít meg, sem lehetett beépíteni. A törvény szerint a 30 éves adómentesség csak azt a házat illeti meg a hid környékén, mely 1903-ig elkészül. Mint hogy pedig bizonytalanságban van a közönség az iránt, hogy a hid mikor lesz átadható a forgalomnak, az adómentességre igényt tartó telektulajdonosok nem akarnak építkezésbe bocsátkozni. A tanács ma kimondotta, hogy felir a kormányhoz s kéri fogja a törvényben megelölt telkek adómentességének tíz évvel való meghosszabbítását illetve a beépítésre kikötött határidőnek 1913-ig való meghosszabbítását.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Népszínház.** F. Kállay Lujza asszony, a budai szinkör énekesnője, ma este másodszor lépett fel vendégképpen a Népszínházban. Ifj. Bokor József ismert darabjában, a *Kuruczurfangban*, játszotta Búrsi szerepét, szépen énekelve a darabba beillesztett kurucnótákat. Játéka a népszíniüm keretében is erősen mögötte marad énekbéli produkciójának. Nótáit melegen megtapsolták.

** **Városligeti Szinkör.** Egy bájos bécsi darabnak, *Stoltezer Liselott* című vigjátékának volt ma bemutatója a Városligeti Szinkörben. Liselott, hivatalos nevén Erzsébet Mária hercegnő az ő német pátriájából XLV. Laos udvarába csöppөн, ahol rokokok dekoratóciók és az etikett sima tornái rejtik el a feneketlen erkölcsi romlást. A hercegnő hazulról hozott becsületes ösztönességével és bátor szokimondásával lépten-nyomon megszegyeníti az alattomos udvaroncokat. Armányait leleplezi a király előt és csatán befejezést magába bolondítja férjét, akinek képmutató természete csak nagynehezen viseli el a nyíltzűrvéget. A cselekményt, élénk meneti szellemes dialógok viszik előbbre és Feld Zsigmond társulatának drámai személyzete a legjobb ambícióval és határozott sikerrel érvényesítette a darab előkelő kvalitásait. Az emsemble csoportján Feld Irén állott a hercegnő szerepében. Aranyos derűvel, korrek tudással adta a szapora szavu asszonykát. Rengeleg sok taps és kihívás jutalmazta eleven és kitejéző játékát. Elismeréshez jutott még Bellini Lola, Váradi Jolán, Eörsi Iza, Gömöri és Szentes. Méltó feltüntetést kellek a szép rokokok toalettek. A darabot Csörgő Hugó fordította, sokat adva az eredetihez a maga kedves, vonzó írói egyéniségéből.

** **Magyar Színház.** Két havi nyári szünet után ma lépett fel először Sziklay Szeréna a Magyar Színház művésznője, a *Postás fu és a huga* íó női szerepében. Keilemes csengésű, jó iskolázott hangjával és igazi szubrett-vérre való játékaival teljesen rászóigált a nagyszámú közönség minduntalan megújuló tetszésnyilvánítására. Tisztelői szép virágodományokkal kedveskedtek a szép reményekre jogosító ifju primadonnának. A többi szereplő is pajzán jókedvvel játszott.

** **A Vígsház bemutatója.** A Vígsházban holnap, pénteken lesz a bemutatója *Schönthan és Kadelburg* bohózatának, a polgármester urnak. A szerzők, akiknek *Mozgó jénkhépe* című bohózat nagy hatású adtak a Vígsházban, a polgármester urnak is az életből elcselt számos sikerült akot hoznak a színpadra. A darab, a ma délelőt megtartott főpróba után, teljes sikert ígér.

** **Az első operett-premier.** A Népszínház első operett-premierje *Faragó Jenő és Barna Izsó Cassanota* című eredeti operetteje lesz. Az operettből, melyet a legjobb hírek előznek meg, megkezdették a próbákat. Női főszerepét Kury Klára, a címszerepet pedig Nyárai Antal, a Népszínház új tagja fogja játszani. Bemutatója, éricsülésünk szerint november első napjaiban lesz.

** **Prielle Kornélia otthon.** Prielle Kornélia *Mármoros-Sigetén*, szülővárosában, e hó 12-én lép fel az *Ahol unathoznak* című vigjátékban. A tavaszok

pusztított árvíz károsultjainak óhajt a művésznő némi segílyt nyujtani és azért szakította meg pihenését, hogy álllépésével ő is hozzájáruljon az árvíz-károsultak segélyezéséhez.

** **Ledófsky Gizella bucsufelépésel.** Ledófsky Gizella, a Magyar Színház távozó primadonnája, holnap, pénteken folytatja bucsu-álllépéseit, s ezuttal a *Koldus és királyfi* főszerepét játssza. Főllépése iránt, amely egyuttal álllévetése a Sziklai Kornél operettjének, nagy az érdeklődés. A *Koldus és királyfi* szombaton is színr kerül.

** **A Magyar Színház Kossuth-darabja.** Verő György *Bölcsös és koporsó* című darabjának kiállításán most dolgoznak a Magyar Színház műhelyeiben. Az első kép 1802-ben, Kossuth születésének napján, egy asztalosműhelyben játszik, s a szereplők az akkori idők viseletében jelennek meg. Nyíltváloztaasán Kossuth szülőháza előtt folyik tovább a játék. A áll kép második része a jelenben és pedig a tizenkilenczediki Kossuth-ünnep napján, a kerépesi-utó köztemetőben játszik, Kossuth plasztikusn beállított sírja előtt a darabot befejező vizióban pedig a Kossuth mauzóleum látható. E részletek pontos fényképfelvételek nyomán festeite a Magyar Színház, a Kossuth-mauzóleum díszlete pedig a Strobl és Gerster pályadíjat nyert terének hű mása. A bemutató estétén a *Bölcsös és koporsó* után a *Váráshegedű* kerül színrre, a három ünnepi napon 19-én, 20-án és 21-én azonban az alkalmi darab után az Aranylakodalm Kossuth-képet játszzák.

MŰVÉSZET

□ **Wesselényi Miklós szobr.** Zilaból táv-íratozzák, hogy a Wesselényi-szobrot szeptember 18-án leplezik le. Az ünnepély előkészületei nagyban tolnak és a rendezőség Nagy-Károly, Kolozsvár és Nagybánya felől való esatlakozással különvonatokat rendelt. Fadrusz János, a szobor készítője, a hontergálás emlékéül egy pogányoltárt ajánldokozott Zilah városának, amelyet szintén 18-án fognak leleplezni.

□ **A Nemzeti Szalonból.** A Szalon titkári hivatala már összeállította azoknak a kiállító művészeknek a névsorát, akik az 1902-3-ik évre zsűri-bizottsági tagokul választók és választhatók. Az igazgatóság a muit szoven végén a zsűri választására új ügyrendet léptetett életbe mely szerint a zsűri választása titkosan és oly módon történik, hogy a Szalon kiállító művésztelgajnak a megválasztató művészek névsora. mellékelő füres szavazó-lap és boríték kíséretében megküldik, mely utóbbi a szavazó művész sajátkezü névávalírásával megjelölve és lezárva küldendő vissza. A szavazó-laphoz utasítás is van mellékelve. A szavazatok beküldésének végső határideje 1902. szeptember hó 20-ika. A Nemzeti Szalon igazgatósága serényen készülök már az ősi kiállításra mely az eddigi előjellekből ítélve, nagyon gazdagnak és előkelő színvonalunak ígérkezik. Egyidejűleg tolnak az előkészületek a Kassán rendezendő kiállítás érdekében is. A budapesti ősi kiállítás megnyitása október hó 5-ikére, a kassai vernissage pedig október hó 20-ikára van tervezve. Mindkét kiállításra a műveket szeptember hó 25-ig kell beküldeni.

SPORT

** **A Fodor-vívóterem megnyitása.** Fodor Károly, az ismert nevű fővárosi vívómester kitűnően berendezett vívóteremt a Koronaherceg-utca 3-k száma a ma levő Trattner-Károlyi-udvarban a szezon beköszönésével újra megnyitotta. Az új folyamban is különös gondot fordít Fodor a gyermek-tornászásra és a vívóvívásra. Megnyílt továbbá Fodor főkvívóterme a Városiget közleiben lakók számára az Andrássy-ut 38-ik száma alatt. Leánygyermekok oktatása külön léposóházból nyíló, s teljesen elkülönített szobtem történik.

** **Ügető-versenyek.** Az urkocsisok szövetezete által rendezett ügető-versenyek mai, második napját szép számu közönség nézte végig. A versenyeredmények a következők:

I. *Carignano-díj.* Díj 1000 korona. Távoiság 2300 méter. Első Köréndi-ménes *Gyűzője* (Clayton), második gróf Telesi László Gyula Bajnokja (Jack), harmadik ifj. Bernrieder József Mártia-ja (Tulajdonos). Indultak még: gróf Keglevich Gyula Lidi H.-ja, báró Haupt-Stummer Lipót Phryno-je. Totalizátor: 10: 31.

II. *Kéttűsek díja.* Díj 1000 korona. Távoiság 1600 méter. Wampetich Ferenc *Lütömha* (Jack) első, Hoheim Zsiga *Mátka-ja* (Archer) második, gróf Keglevich Gyula *Wirklichje* (Richárd) harmadik. Indultak még: gróf Zichy Kázmér Mississippije, Wienerwaldi ménes Szabolcsa és Hanzely János Vesztese. Totalizátor: 10: 95.

III. *Urkocsisok díja.* Díj 1200 korona. Távoiság 3000 méter. Wienerwaldi ménes *Irta G.-je* (báró Sennyey Géza) első, gróf Esterházy Károly *Twangja* (Tulajdonos) második. Totalizátor: 10: 11.

IV. *Kütyöntő verseny.* Díj 800 korona. Távoiság 2600 méter. Első Köréndi ménes *Moró-ja* (Clayton), második ifjabb Bernrieder József Talánya (Tulajdonos), harmadik Wampetich Ferenc Gyöngye (Jack).

Indultak Haringás János Steinbrucherje, gróf Esterházy Károly Thierstein A.-ja és báró Sennyey Géza Valója. Totalizátor: 10: 27.

V. *Robbie P.-di*. Díj 1200 korona. Távolság 3000 méter. Első Wienerwaldi ménes *Märchenje* (Neison), második Wienerwaldi ménes *Bráva G.-je* (Cassolini), harmadik Körmenid ménes Gyurója (Clayton). Indultak még báró Sennyey Géza Valója és báró Sennyey István Lady Likete. Totalizátor: 10: 14.

VI. *Match*. Távolság: 800 méter. Első gróf Zichy Kázmér *Peegye* (hajt. Kallista), második gróf Esterházy Károly Duchess of Almontja (hajt. Moss). Totalizátor: 10: 12.

VII. *Kettesfogatok versenye*. Díj 1500 korona, távolság 6000 méter. Első itj. Bernrieder József *Vigasz* és *Vendég* kettesfogata (hajt. a tulajdonos), második báró Sennyey István *Bravo* és *Iris* kettesfogata (hajt. Kubinyi Márton). Indult még gróf Esterházy Károly Dongó II. és Dallos kettesfogata (hajt. Muslay Gyula). Totalizátor: 10: 12.

Bécsi lóversenyek. Nagy érdeklődés követte a mai versenynap, amelynek főtutama a kétévéses nagyversenye, az *Esterházy-émlékverseny* volt. Maga a verseny a papirostornának megfelelő eredményrel végződött, amennyiben győztese a *Helenenthal* díj másodikja, *Wiking* lett, a második helyre *Beregovölgy* érkezett. Meglepő csak az volt az eredményben, hogy *Lubin* és *Cocain* helyzetlenül ültök a harmadik és negyedik helyet *Angloman* és *Styria* foglalta el. A többi futam közül még az *Allam-díj* volt érdekes, melyben *Mindégy* győzött, de csak küzdelem után *High Leicestershire* időt. A favorit *Patron* csak harmadik tudott lenni.

A versenyek eredménye a következők:

I. **Gátverseny-Handicap.** Díj 4000 korona. Mauthner V. *J'instete*-je (Pooe) első. Braganza hg. Geranium-ja (Moran) második. Dreher A. Brom-ja (Huxtabie) harmadik. Azután: Kozmaecse, Redactor. Totalizátor: 10: 20. Helyrelogadások: I. 50: 65. II. 50: 152.

II. **Kétévéses handikapje.** Díj 2000 korona. Mr. Adrien Orgonája (Bonta) első, Dreher A. Ramathurija (Cleminson) második, Br. Springer G. Kényur (Gray) harmadik. Azután: Tannhäuser, Ducrot Maisy, Micheline, Lator II., Caseria, Viribus unitis, Abukir, Santos, Speranza. Totalizátor: 10: 40. Helyrelogadások: I. 50: 91. II. 50: 282. III. 50: 282.

III. **Gróf Esterházy Miklós-émlékverseny.** Díj 50.000 korona. Báró Harkányi J. *Wikingje* (Russel) első, Blaskovits E. *Beregovölgye* (Van Dusen) második, Dreher A. *Anglomanja* (Cleminson) harmadik. Ijabb Dávid E. *Styria*ja (Maino) negyedik, aztán Pruszli, Pompás, Kalpag, Fertő, Cocain, Ezeregyéj, Lubin, Lili, Mormigieu. Totalizátor: 10: 75. Helyrelogadások: I. 50: 112. II. 50: 77 és III. 50: 372.

IV. **Allamdíj.** Díj 5000 korona. Báró Springer *Mindégye* (Tara) első, Gróf Deegenid J. *High Leicestershire* (Adams) második, báró Rotschild N. *Patronja* (Barker) harmadik. Azután: Fagon. Totalizátor: 10: 34. Helyrelogadások: I. 50: 88. II. 50: 142.

V. **Eladók versenye.** Díj 2000 korona. Gróf Trautmannsdorff L. *Tetőre* (Krausli) első, Mr. Withe Sternbuskja (Fries) második, gróf Festetics T. *Attilaja* (Southey) és Szemere M. *Pántika*ja (Lovász) harmadik. Azután: Szultana. Totalizátor: 10: 54. Helyrelogadások: I. 50: 111. II. 50: 121.

VI. **Elacó kettesversenye.** Díj 2000 korona. Lov. Wiener-Wellen *Minija* (Krausli) első, Tassy A. *Jelissavaja* (Martinkovics) második, gróf Trautmannsdorff L. *Condottieri* (Seidemann) harmadik. Azután: Tud. Boriska, Herzdam, Mr. Jersey, Samu, Fideio, Reineo aude Kegyen, Joerisse, Bodri. Totalizátor: 10: 54. Helyrelogadások: I. 50: 120. II. 50: 108. III. 652.

VII. **Akadémiaverseny.** Díj 3000 korona. Mauthner V. *Tokaja* (Pooe) első, Mravik P. *Boheme*-je (Machán) második. Totalizátor: 10: 15.

Tiller Mór és Társa Budapest, Váci-utca 35.

cs. és kir. udvari szállítók.
 részére a legolcsóbban és legelőnyösebben készíti az egyszerű felszerelést.
 részére küld díjtalanul árjegyzéket.
 részére sorozási és áthelyezési körvénymentákat díjtalanul küld.
 részére minden katonai ügyben ad díjtalanul felvilágosítást.
 részére ugyan kiadott Egyenruházati Kézikönyvek című könyvét díjtalanul küldi.

* * * * * AZ ÚJ ANGOL * * * * *

FÉRFIRUHA-BÉRLET

LEGJOBB RUMÁZKODÁSI RENDSZER

* DEUTSCH F. KÁROLY *

BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 1. SZÁM.

Diskrét betegségek elsőrendű gyógyító-intézete Budapest, Teréz-utca 44. **Dr. Mitzger Tivadar** L. emelet
 szelvény vezetője alatt, nyitva egész nap. Elismert kiváló gyógyhatású modern intézet ideg-, nem-, vérbetegségek és gyengeségi állapotok, impotencia gyökéres gyógyítására. Tapasztalt radikális és gyors eredmények folytán, honorárium teljes gyógyulás után fizetendő. Prospektust és leveleire értesítést díjmentesen küld az intézet.

(Az e rovat alatt közöltnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

VIDÉK

— (Pestvármegye augusztusban) *Pestvármegye* közigazgatási bizottsága ma délelőtti ülést tartott *Beniczky* Ferenc főispán elnöklése alatt. *Bárczy* László pénzügyigazgató bejelentette, hogy augusztus hónapban 1,295.095 korona folyt be egyenes adóban, míg tavaly augusztusban a beírtetés eredménye 1,448.756 korona volt, így tehát az idei augusztus hónap eredménye 150.660 korona csökkenést mutat. A beírtetések ez a kevesedése kizárólag annak tulajdonítható, hogy az idén a gabonaméliek eladásra való kikészítése — az idősívszonok miatt — késlekedést szenvedett s bizonyos remélhető hiánynak mielőbbi pótlása. *Kemény* Kálmán tiszteletbeli főjegyző, a kir. államépítészeti hivatal kiszámításai alapján, azt a javaslatot terjesztette elő, hogy a közigazgatási bizottság kérje a legközelebbi közgyűléstől a 7 százalékos utadónak 10 százalékosra való fölemelését. A közigazgatási bizottság ehhez hozzájárult s a legközelebbi közgyűlés előtt megbeszéli a javaslatát az utadó fölemelése iránt, hogy az elírt nagyobb összegeket *csakis* közutak építésére fordítsák, a nélkül, hogy azokból a vicinális vasutakat is részesítsenek. *Tóth* József pestmegyei kir. tanfelügyelő bejelentette, hogy Pusztá-Szent-Mihályon polgári leányiskola építést várt szükségessé. A közigazgatási bizottság paratóli fölterjesztést intéz a kormányhoz.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **A laibachi Wallburg-ügy.** Néhány nap mulva a laibachi bíróság megkezdi a Wallburg-ügy tárgyalását. Mint ismeretes, a laibachi törvényszék a múlt évben báró *Wallburg* Ernő kiadását kérte a magyar igazságügyminis. tertől, mert az *Ernő* királyi herceg és *Wallburg* bárónő házasságáról szóló laibachi anyakönyvi lap átlólag hamisítva volt. A laibachi törvényszék le is tartóztatott egy *Staudinger* Miksa nevű embert akit azzal gyanúsítanak, hogy ő hamisította meg az anyakönyv illető lapját. Budapesten el is fogták báró *Wallburg* Ernőt, de csakhamar ismét szabadon bocsátották, mert az igazságügyminiszter nem engedte meg a kiadást. Azóta *Wallburg* Ernő tisztes polgári foglalkozás után látott s mint ismeretes a *New-York* kóvánház főpincére lett. *Staudinger* azonban már tíz hónap óta a laibachi tartományi bíróság fogházában van. Most végre tárgyaiban fogják az ügyet de nem, mint várták, esküdtékből, hanem bíróból álló testület előtt. A tárgyalás szeptember 19-én kezdődik. *Staudinger* ellen család büntetlétéért emelnek vádat.

§§ **Egy közgyűlési jelenet.** Egy hitehűntetői közgyűlésen, amelyt a Budapesti Bankgyűléslet kebelében alakult hitelgyűlésület tartott, *Bauer* Mór posztókereskedő és *Bárdos* Károly rátámadtak *Kohn* Gábor elnökre, akiről azt állították, hogy ravasz fondorlattal tévedésbe ejtette a tagokat s ezáltal az intézetet is tönkre juttatta. Az e nők erre *Bárdost* és *Bauer* fője:entette a bíróságnál rágalmazásért. Nagy érdeklődés mellett tárgyalták ma ezt az ügyet a büntetőbírósnágnál, de föltette nem került a sor, mert a bíró újabb tanuk beidézése miatt elhalasztotta a tárgyalást.

TÁVIRATOK

Páris, szeptember 11. *A perzsa sah* szombaton reggel utazik el Párisból és Berlinen és Alexandrovón át Varsóba megy, hogy jelen legyen az orosz hadsereg gyakorlatain.

Spaa, szeptember 11. *A belga királyné* ma este erős asztmatikus rohamot kapott. Dr. Thiriart Brüsszelből holnapra ide rendelték.

Pétervár, szeptember 11. *A hivatalos lap* több új rendelkezést közöl, amelyek módosítják a diákokra vonatkozó szabályokat, azonkívül felsorolja miúdszókat a büntetések, amelyekkel a fegyelmi bíróság vagy a rektor a közoktatásügyi minisztériumnak alárendelt főiskolák hallgatóit sújthatja.

New-York, szeptember 11. *A New-York Herald* rio de janeiro fölévelője jelenti: A Jowa amerikai csalahajó Szent-Katalin szigeténél zátonyra jutott. A braziliai haditengerészeti miniszter egy hadihajót küldött segítségére.

Készülő vasutas-sztrájk.

Berlin, szeptember 11. A porosz vasúti minisztérium bizonyos körülményekből azt sejtí, hogy a vasúti alkalmazottak általános sztrájkra készülnek. A minisztérium jó előre megtejt minden előkészítést, mert az ilyen sztrájk megbénítaná az egész Iorgalmat. Tudatta az alkalmazottakkal, hogy elbocsátás terhe mellett tilos belépniük a sztrájkot intéző szövetségekbe. A szigorú rendszabály mellett is a szocialdemokrata szövetségben eddigél 50.000 vasúti alkalmazott van s különösen Szászországban terjed a mozgalom.

Krüger emlékiratai.

London, szeptember 11. A Reuter-ügynökség jelenti, hogy *Krüger* könyve november 15-ikén fog megjelenni *Krüger emlékiratai* cím alatt. A könyv egyszerre három nyelven fog megjelenni Londonban, Münchenben és Hágában. A könyvet francia nyelven is meg fogják jelentetni és egyidejűleg gondoskodnak róla, hogy más nyelveken is napvilágot lásson. A könyv *Krüger* élete történetét foglalja magában és egészen a békekötésig terjed.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, szeptember 11. (*A Budapesti Napló* telefonjelentése.) Tekintettel a budapesti tőzsdén beállott csekély javulásra, buzában a követelések 5 fillérrel emelkedtek, azonban eredmény nélkül, mert a fogyasztas egyáltalában nem volt képviselve és a közvetítő kereskedelem e fölkövetelések miatt szigorúan tartózkodott. Általában nagy volt a csúnd, úgy szintén határidőkre is és csak éppen buzában fordult elő némi kötés. Ha a buza árfolyama mégis 4, illetőleg 2-3 fillérrel emelkedett, az annak tulajdonitandó, hogy az Egyesült-Allamok földmívelési kormányának jelentése a buza-szaratat csekélyebbnek mondja, mint volt a tavalyi. Valamivel szilárdabb volt tengeri.

Jegyzetelt: buza ószre 6.33-6.37, buza tavaszra 7.25-7.30, rozsz ószre 6.31-6.32, rozsz tavaszra 6.52-6.53, zab ószre 5.75-5.76, tengeri szeptember-októberre 5.68-5.70, repce augusztus-szeptemberre 10.65-10.75 korona.

A orosz kínálat következtében a tőzsde szilárdan zárult.

Zárlatkor jegyzetelt: buza ószre 7.02, rozsz ószre 6.84, tengeri szeptember-októberre 5.72 K.

New-York, szept. 11. (*Terménytőzsde.*) *Zárlat.* *Gyapot:* New Yorkban helyben (8 7/8) 8 7/8. Szept-re 8.40 (8.44). Decemberre 8.25 (8.31). New-Orleansban helyben 5 1/8 (5 3/8). — *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphianban 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.22 (1.22). — *Zsír:* Western steam 10.90 (10.85). Rohe és Brothers 11.— (11.—). — *Tengeri irányzata szilárd.* — Szept-re 67.— (66 7/8). Októberre 63.— (62 7/8). — Decemberre 49 7/8 (48 7/8). *Buza irányzata szilárd.* — Píros ószai helyben 75.— (75 1/4). Szept-re 77.— (76 7/8). Októberre —.— (—.—). Dec-re 74 7/8 (73 7/8). Májusra 75 7/8 (74 7/8). *Gabona szállítási díja Liverpoolba* 1 1/4 (1 1/4). — *Kávé:* fair kíó 7. sz. 5 1/4 (5 1/4). — Szept-re 5.20 (5.20). Decemberre 5.85 (5.80). — *Liszt:* Spring Wheat clears 8.10 (8.10). — *Cukor:* 2 1/4 (2.—). — *Óm:* 27.15 (27.17). — *Réz:* 11 7/8-12 1/4. (11.80-12 1/4). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, szeptember 11. (*Terménytőzsde.*) *Zárlat.* *Buza irányzata szilárd.* — Szept-re 73 7/8 (71 7/8). — Okt-re —.— (—.—). — *Tengeri irányzata szilárd.* — Szept-re 59 7/8 (58 7/8). — *Zsír:* Okt-re 9.72 (9.67). — *Januára* 8.47 (8.37). — *Szalonna short clear* 10.87 (10.82). — *Sörtésűs:* Okt-re 16.90 (16.87). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Nyilttér.

Egyéves önkéntesek

legjobban és legolcsóbban szereshetik be felszereléseiket az előnyösen ismert

BLUM ÉS TÁRSA

szerb királyi és József főherceg udvari szállítólánál

Budapest, Sütő-utca 2.

50 fillérért

50.000

korona ért. nyerhető a

Pozsonyi Kiállítási Sorsjátékon.

Húzás visszavonhatatlanul
Szeptember 21-ikén.

Sorsjegyek mindenütt kaphatók
Megrendeléseket a pénz beiktódése ellenében pontosan
eszközli a

KIALLÍTÁSI SORSJEGY IRODA
Budapest, V. Nádor-utca 16. szám.

50 fillérért 50.000 korona.

KÜLÖNFÉLÉK

Megadás.

Leesgédgt homokkal, magamba rogya
Járom be én az élet útjait,
Villó káprázat engem nem vakít,
Tudásnak, látásnak vagyok a foglya.

Verőfényes, merész magaslatoakra
Oh nem szárnyal már föl velem a hit,
Nehéz sorsom megalkudni tanít,
Virágokon és álmodok tapodva.

Mint katonái szíjjelvert serenek
Buvóhelyet erdő mélyén keresnek,
Majd halk neszzel osnának onnan el:

Szívemben melyre rejtőztek a vágak
Es fölébe remegve, félve szállnak,
Mert mindentinnen les rájuk a csel.

Bródy Mihály.

† **Az olasz királynéről.** Egész Olaszország szeme a Kvirinál felé tekint most, várva a golyát, amely az országnak meghozza végre az óhajtott trónörököszt. Az aggodalmas várakozás ez idejében nem lesz érdektelen elmondani néhány apróságot a fiatal királynéről, ki mint „a feketehegyek” igazi gyermeke, egyetlen a maga nemében többi koronás társánál között. Egészséges testben és lélekben, meleg és rokonszenves nézetei vannak az életől, melyből többet látott, mint amennyit fejedelmi leányok általában látni szoktak. Élénken érdeklődik különösen a beteg gyermekek iránt és irántuk a római ambulatóriumban tett látogatásakor a legmelegebb érdeklődést tanúsította. Mint fiatal hercegnő, oly betegeket ápol Montenegroban, kik az ugynevezett albán pestisben szenvedtek. Házasságában a legboldogabb családi életet éli, férjét az imádásig szereti. A király az állami ügyeken kívül összes idejét nejének szenteli, gyakran kocsin vagy automobilon rándul ki vele Róma környékére. A fiatal királyi pár sokat időzik a kis Jolanda hercegnő társaságában. A királyné csak az ésszerűséget szereti, kerülő a túlszókát, de annál jobban szereti a levegőt és a leg gondosabb tisztaságot. Ily elvek szerint akarja leánykáját is nevelni, de persze tekintetbe kell vennie, hogy itt királyi hercegnő neveléséről van szó, mit a montenegrói hegyek szabad gyermekeinél nem volt szükség figyelembe venni.

† **Botha almanachja.** A boer tábornokok hollandiai tartózkodásáról beszéltek ezt az anekdotát: A hágai szállóban, ahol a generálisok megszállottak, ismeretlen egyén hollandus nyelven följegyezte azokat a győzelmeket, amelyeket a boerok arattak. Egy angol, aki látta a szálló falain a rejtélyes feliratokat,

REGÉNY

SZEGÉNY EMBEREK.

(Foma Gorgyjejev).

Írta: GORKIJ MAXIM.

(73)

— Nemesak én jártam rosszul, de ő is, — gondolta Foma, miközben Jesov beszélt. Jesov torkából úgy hangzott a szó, mint a törött üveg hangja s úgy nyikorgott, mint a kenetlen ajtó.

— Az emberek jóságától megmérgezve, minden karriert csináló szegény végzetes tulajdonsága tönkre tett engem is: egyre várva a nagyot, megelégedtem a kevéssel is. Ha tudnák, hogy az önbecsülés hiánya sokkal több embert öl meg, mint a tudóvész! Azért van, hogy azok, akik talán a tömegek vezetésére volnának hivatva, nem kapnak más állást, mint a rendőrbiztosít!

— Hadd a rendőrbiztosokat! — mondta Foma. — Beszélj magadról!

— Magamról? Itt vagyok! — kiáltotta Jesov, miközben megállt a szoba közepén s a mellét ütögette a kezével. Már mindent elértem, amit tudtam... elértem azt, hogy én vagyok a publikum mulattatója. Most nem tudok! Ha az ember tudja, hogy mit kell tennie, de nem tudja megtenni, ha már nincs hozzávaló ereje, akkor kezdődik az igazi szenvedés.

— Várj! — mondta Foma hirtelen. Mondd hát meg, hogy mit kell tenni, hogy az ember nyugodtan éljen s meg legyen elégedve önmagával?

— Nyugtalan életet kell folytatni s úgy kell kerülni még a gondolatát is annak, hogy meg van elégedve az ember önmagával, mint a betegséget.

Foma üresnek tartotta e szavakat. Egyetlen érzést sem támasztottak lelkében s egyetlen gondolat sem támadt fölül agyában.

megkérdezte, hogy mit jelentenek azok. Valaki azt a fölvilágosítást adta erre:

— Ez a bothai almanach!

† **Billroth tévedése.** Dr. Schiff bécsi orvos, „A radiotherapia (vizsgálat Röntgen-sugarakkal) jelenlegi állása” címmel egy könyvet adott ki, melyben érdekes történetet beszél el Billrothról. A világhírű sebész ugyanis egy alkalommal súlyos műtétet végzett egy hölgyön, holott arra semmi szükség nem lett volna. Egy nap ugyanis Billrothhoz egy hölgy jött azzal a panaszszal, hogy egy műtöget nyelt le és az íjfalimatok okoz neki a gyomrában. A tanár alapos vizsgálat után álomba merítette a páciensét és megnyitotta a gyomrát, de a legszorgosabb vizsgálat mellett sem találta meg gyomrában a fogat. A dolog sokáig talányzerű maradt, míg végre maga a hölgy jött azzal a hírrel, hogy a fogat megtalálta a szobájában. A fogat tehát a hölgy nem nyelte le, hanem csak elveszítette. „Így történt — mondja dr. Schiff — hogy a tudós orvos súlyosan tévedett, amely tévedés a Röntgen-sugarakkal való alkalmazás mellett e’o nem fordulhat.”

† **Egy családí trust.** Egy vasuti baleset következtében kénytelen volt egy kereskedelmi utazó egy kicsiny nebraskai községben tölteni az éjt. A községben csak egyetlen szálló volt, az is meglehetősen késes minőségű. A szoba szűk volt, az ágy kemény. Amikor az utazó másnap reggel fájós derékkal fölébredt s egy gyalázatos reggelit, amennyire lehetett, elvagyasztott, a szálló tulajdonosa átnyújtotta neki a számlát, amely négy dollárt tett ki.

— Nem tévedés ez? — kérde az utazó.

— Nem! Ennyi jár! — volt a felelet.

A vendégből erre kitört a visszatört düh. Rablásnak, utonállásnak nevezte ezt az eljárás és haragját a gazdának időközben belépett három fián is kitöltötte. Amikor abbahagyta, így szólt a gazda, aki, mint most kiderült, egyben bekebebrő is volt:

— Hear ye! Hear ye! Ezennel átalakulunk bírósággá és az ülést megnyitom. James, van valami panaszod?

— Igenis, — felelt a legidősebb fia a község egyik rendőre, letartóztatottnak jelentve ki az utazót. Veszedelmes és fenyegető kifejezéseirel panaszolta be a vendégét s a fiatalabbik fiu mint tanu szerepelt.

— 10 dollár pénzbüntetés! — mondotta ki az ítéletet az atya.

Mint hogy a legfiatalabb fiu idáig nem avatkozott bele a dologba, az utazó gúnyosan megkérdezte tőle, hogy a komédia betetőzésére nem volna-e neki is valami mondanivalója?

— Én — mondotta a legfiatalabb nagyagul — a város polgármestere vagyok s miután maga nyilván-

— Az ember mindig olyan dologba legyen szerelmes, amit nem tud elérni. Az ember azért nő meg, mert a magasba kívánczik.

Most, hogy Jesov már nem önmagáról beszélt, esőndesebb hangon mondta el véleményét. Hangja biztos és erős volt, arca szigorú kifejezést öltött. A szoba közepén állott, kezét fölemelte s úgy beszélt, mintha olvasta volna.

— Az emberek aljszak, mert mind arra törekszik, hogy jóllakják. A jóllakott ember állat, mert a jóllakottság a test megelégedettsége. A szellem megelégedettsége is állatja aljasiája az embert.

Összerádukt, mintha összes izmai és idegei kitágultak volna, aztán izgatottan kezdett járni a szobában.

— Az az ember, aki önmagával meg van elégedve, nem más, mint megkényvedett daganat a társadalom mellén. Igazságokkal tömi meg magát, de ezek az igazságok egy fabatkát sem érnek. Csupa bölcesség rongy az s hasonló ahhoz a kamrához, melybe a farka háziasszony mindenféle lim-lomot halmoz föl, melyre nincs szüksége. Ha az ilyen embereket kinyitjuk, ha kinyitjuk azt az ajtót, melyen át a lelkebe lehet jutni, egyszerre megesszja az ember orrát a dögszag s az a levegő, mely innen kiárad — dohos. Az ilyen szerencsétlen emberek jellemző jelzője embernek tartják magukat, ők a meggyőződés és az elvek emberei... s senki sem akarja meglátni, hogy meggyőződésük csak rongy, melylyel lelkük pusztaságát takarják.

Az ilyen emberek alacsony homlokán a mindenki által látható fölírás van: Nyugalom és biztonság! De ez a fölírás hamis. Dörgöld csak le ezt a homlokot s meglátod az igazi cégrét, melyen tompaelműjséget s szűkkebűséget hirdetnek.

Foma látta, hogy mint zohan Jesov föl-alá a szobában s szomorun gondolta:

— Kit szid? Ezt nem értem. Bizonyosan nagyon megbántották, látszik rajta.

valóan gyanus egyén, be fogom csukadni, aztán pedig kiutasítom a városból.

Negyvennyolcórát ideje volt az utazónak, hogy egy gyalázatos cellában erről a családi trusztól elmélkedjék. Nem maradt számára egyéb hátra, mint a szállódi számlát kifizetni s amikor szabadon bocsátáskor még néhány haragos megjegyzést tett, a börtönőr a vá'ára tette kezét és így szólt, a fölébe ordítva:

— Jobb lesz, ha befogja a száját! Én az öregnek a veje vagyok és ha megmondom neki, hogy maga gyalázkodott, biztos lehet benne, hogy még 20 napig itt ül.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Az iparsó. A pénzügyminisztérium, mely az utóbbi években tudvalevőleg kereskedelmi alapon újászervezte az oleó iparsó forgalmát, legújában ismét intézkedéseket tett az iparsó-forgalom egyszerűsítése és az iparsó-fogyasztás megkönnyítése tárgyában. A minisztérium ugyanis körendeletet intézett az összes pénzügyi hatóságokhoz, melyben elrendeli, hogy az iparsót ezentul nem — mint eddig — nedves uton, hanem szárazon denaturálják, minek következtében tehát az eziránt eddig ismert panaszok megszűnnek, továbbá, hogy az iparsót ezentul a lagyalit és jeges-kavé készítésével foglalkozó iparosok részére is a tetemesen olcsóbb háromszázalékos minőségben szolgáltatás ki s végül, hogy az iparsó-forgalom általános megkönnyítése érdekében ezentul az iparsóhasználat, ámbár pénzügyi ellenőrzés alatt történjék, azonban az az eddigi terhes intézkedés melynek értelmében az iparsót mindig pénzügyi ellenzár alatt kellett tartani, ezentul megszűnjék.

Az Egyesült-Államok termése. Washingtonból jelentik, hogy a földmívelésügyi hivatal közlése szerint a buza átlagos állása 80, a tengeri 84.3, a rozsaé 90.2, az árpaé 89.7. A buza termését 610,800,000, a tengeri termését 2,195,051,000, a zab termését 868,277,000 és a rozs termését 31,846,000 buszbelre becsülik. A tengeri általában annyira elmaradt, hogy az átlagos állásnál több csak rendkívül kedvező időjárás esetén várható.

Negyvenezer tag. Ánnak a lelkes mozgalomnak, amelylyel a gazdasági munkás- és cselédszolgálatpárti tagok toborzása folyik, megvan a sikere. A pártárban az önként beiratkozott tagok száma ma elérte a 40,000-et; szeptember hóban 10,000 tag iratkozott be.

Fizetésképtelenség a tőzsdén. Mahler Gusztáv földse-bizományos beszűntette fizetéseit. A passzívák még nincsenek megállapítva. Kötelezettségei a tőzsdén nem nagyok. A gabonátőzsdén az adósságai körülbelül 30,000 koronára rúgnak, az értéktőzsdén pedig csak néhány ezer koronát tesznek ki. A fizetésképtelen cég egyezségi ajánlatot tett hitelezőinek.

— Hány ilyen embert láttam én már életemben — kiáltotta Jesov haragosan. — Hogy megszaporodtak az élet eme apró ládikái, az ember halottai ingekre való vázsnat, kátrányt, árpacukrot és boraxot talál bennük, amivel a svábbogarart pusztítják — de senmi friss, meleg, egészséges nincs bennük. Beteg lélekkel, a magány által megviselt testtel közeledik feléjük s tele van roménységgel, hogy valami életrevaló dolgot talál bennük. Es csak kőrdözésre való anyagot adnak — olyan gondolatokat, melyeken már annyit rágódtunk, hogy a sok rágeszálástól egészen megsoványodtak. Es ezek a száraz, kemény gondolatok olyan szegecsyenesek, hogy egz egész csomó hangos és üres szóra van szükségük, hogy ki tudják fejezni. Ha az ilyen ember beszél, mindig azt gondolom, hogy valami jóllakott, gutaütött lóval van dolgom, amelyre csöngettyüket akasztottak s így viszi ki a szentélet a városból. S a mellett ezek a szerencsétlenek olyan nagyon meg vannak elégedve sorsukkal.

— Tehát felesleges emberek, — mondta Foma.

Jesov szembe állt Fomával s miközben ajakán maró mosolygás jelent meg, így szólt:

— Nem! Nem feleslegesek! Azért van rájuk szükség, hogy pédiál szolgáljanak s megmutassák az embereknak, hogy milyenek ne legyenek. Tulajdonképpen az anatomiai muzeumokban kellene őket elhelyezni, oda, ahol különféle torzszülöttek s különféle abnormitások vannak folhalmozva. Az életben sommi sem felesleges, kedvesem... még én rám is szükség van! Csak azok az emberek feleslegesek, akiknek lelkében szolgi rettegés van az életől s akik mellükben halott szív helyett az utalatos önmádás rettenetes kelevényét hordják. De még ezekre is szükség van. Szükségesek, hogy legyen olyan is, akit gyűlölhettek.

(Folytatása következik.)

Külföldi értéktársaság.

Berlin, szeptember 11. (Társasági tudósítás.) Vevők... hiányában a forgalom nagyon korlátozott. Az árforrások...

Berlin, szeptember 11. (Zárólat.) 420/0-os papírj... 102. —, 420/0-os osztrák aranyj... 102. —, Magyar koronaj... 89. —, Osztrák-magyar áll...

Berlin, szeptember 11. (A Budapesti Napló tudósít... jának távirata.) Esti forgalom 420/0-os magyar aranyj... 102. —, Magyar koronaj... 98.20. Osztrák hitelsz... 218.60. Osztrák-magyar államvasut 155.10. Dél vasut 21. —, Eszaki nyugati vasut 216.60. Elbavölgyi vasut —, Orosz bankj... készpénz —, Buschbehradi —, Orosz bankj... —, (Ultimo), Lombard —.

Páris, szeptember 11. (Zárólat.) Osztrák-magyar áll... vasut —, 420/0-os osztrák aranyj... 105.10. Osztrák l... 101.37. Ottoman... 58.4. —, 3120/0-os francia j... 101.90. Alpe... 103. —, Francia föltér... 103. —, Osztrák földhite... részvény 1300. —, Török dohányrészevny 344. —, Az irányzat b... gyárt.

Frankfurt, szeptember 11. (Zárólat.) 420/0-os papír... j... 102.10. 420/0-os osztrák aranyj... 103.65. Magyar koronaj... 88.90. Osztrák-magyar bank 115.50. Dél vasut 20.40. Elbavölgyi vasut —, London váltó 24.65. Német bankjegyek 87.55. 420/0-os osztrák j... 102.65. magyar aranyj... 102.10. Osztrák hitelsz... 218.70. Osztrák-magyar áll... vasut 155.70. Eszaki nyugati vasut —, Bécsi váltó 83.30. Párisi váltó 81.20. Unio bank —, Alpe... 102. —, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, szeptember 11. (A Budapesti Napló tudósít... jának távirata.) Aróvancok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelsz... 218.80. Német bank —, Discontó 188.90. Berli... kereskedelmi bank 155. —, Gelsenkirch... —, Harpen 167.75. Laurakobó —, Osztrák j... —, Az irányzat csendes.

Hannover, szeptember 11. (Zárólat.) 420/0-os osztrák... j... 101.75. 1890/0-os osztrák j... 103.50. Osztrák hitelsz... 218.70. Osztrák-magyar államvasut 155.25. Osztrák j... 103.40. 420/0-os magyar aranyj... 102. —, Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 11. A szerződési irányzata: változatlan. A) Zsati sertések ára: L. A) Magyar elsőrendű: Oreg közép (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban) 104—106 fillérig. Oreg közép (páronkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 112—113 fillérig. Fialat közép (páronkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 111—112 fillérig. Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — II. Magyar elsőrendű: Nehéz (páronkint 250 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronkint 240—290 kilogramm súlyban) — fillérig. Közép (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredetű (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli súlyban) 109—112 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 108—110 fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 106—108 fillérig.

Szerződési árak 1902. szept. 9. napján volt készlet 46.528 darab, — 1902. szept. 10. napján lehatárolt 279 darab, — 1902. szept. 10. napján kiszállított 586 darab, 1902. szeptember 11. napjára maradt készletben 46.221 darab.

Napirend.

Napir. Péntek, szeptember 12. Római katolikus: Guidó hr. — Protestáns: Guidó. — Görög-országi: (augusztus 30.) Sándor pl. — Zsidó: Eml. 10. — Nép két: 6 óra 18 perckor. — Nyugskiz: 6 óra 1 perckor. — Hold két: 2 óra 57 perckor délután. — Nyugskiz: 12 órakor éjjel. A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. Nemzeti Szalon állandó kiállítása (Ferenciek-tere 9. sz.) délelőtt 9 óratól este 6 óráig. Belépődíj 5 fillér. Nemzeti Múzeum. Asványtár, nyitva van délelőtt 9 óratól délután 1 óráig. — Többi társi korona belépődíjjal tekinthető meg. Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9—1 óráig. Technológiai muzeum nyitva délelőtt 9—12-ig. Mezőgazdasági Múzeum (Kerespesi-ut 72. sz.) délelőtt 9-11 óráig. Közkedési Múzeum a Városligetben nyitva d. e. 9-11 óráig és délután 3—6 óráig. Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—12-ig. Múzeum könyvtár d. e. 9—1 óráig. Gyermekmúzeum nyitva délelőtt 9 óratól 12-ig d. u. 3—8-ig. Egyetemi füvészkert az Üllői-úton délelőtt 7 óratól 12 óráig és d. u. 2 óratól 7 óráig. Mentőegyesület helyisége a Markó- és Sólomay-utca sarkán, reggel 8 óratól este 6-ig.

Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-11 óráig délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmi előtanulmánygyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés arisztokratái is eszközöltek) a városi ipari csarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kereskedelmi központi üzletvezetés (Magyar kereskedelmi részvényársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, szeptember 11. Észak-Orosz, meg Dél-Angol-országot depressziók borítják; Közép- meg Dél-Európa felett magas levegőnyomás tartózkodik. Az Alpekek között, Orosz-, Angol-, Francia- és Németországban előfordultak zivataros esők; a hőmérséklet pedig alig változott. Hazánkban az idő száraz és a hőmérséklet változása jelentéktelen volt. Küldés: A hőmérséklet emelkedésével száraz idő várható, helyenkint reggeli köddel.

Vizállás.

Table with columns for dates (Szept. 10, 11, 12) and various locations (Inn, Duna, Páris, Pozsony, Komárom, Budapest, Pécs, Mohács, Győr, Orosva, Magyarfalva, Újvidék, Pancsova, Orosva, Szeged, Békés, Győr, Pécs, Zala, Barcs, Eszék, M. Szabolcs, Zala, Zala, M. Szabolcs, Szatmár, Kiskőrös, Munkács, Lébora, Ung). It lists various events and locations with associated dates and times.

AZ IZZADTSÁGTÓL eredő fényt az aroról, valamint a borítólástól eredő pattanásokat eltüntet a „FORTUNA” arcvíz. Egy üveg ára 3 korona. A hajhullást megakadályozza és a hajhagypótlást megerősíti a „FORTUNA” hajszesz. Egy üveg ára 2 korona. Kapható: Schubert Arnold „Fortuna” gyógyszerárban Budapest, VII. Csongery- és Dob-utca sarkán.

2122. IV. sz. Értésítés. A cs. és kir. hadsereg 1903. január 1-től december végéig terjedő kenyér- és zabszükséglete bérletszerű szerződésének biztosítása tárgyában 1902. október 6, 7, 8. és 9-én nyilvános árlejtés tartatik a következő helyorségek részére: Fogaras, Nagy-Disznód, Medgyes, Székely-Udvarhely, Botfalva, Szent-Péter, Hóltővény, Földvár, Feketehalom, Keresztényfalva, Vidombák, Rozsnyó, Szászváros, Erzsébetváros, Marosvásárhely és Beszterce. Közelebbi feltételek részben a 3109. számú 1902. évi augusztus 13-iki hirdetményben, teljességében azonban ezen árlejtésre készült 1902. évi augusztus 31-iki feltételekben található, melyek naponta 8—12-ig a katonai ellátó-raktárnál Nagy-Szebenben, Gyulafehérvárt, Kolozsvárról, továbbá a brassói fiókraktárnál megtekinthetők. A hirdetmények, míg a készlet tart, ingyen szolgáltatnak ki, a feltételek azonban 56 fillér ellenében postán is megküldhetők. Nagyszeben, 1902. augusztus 31. A cs. és kir. katonai ellátó-raktártól.

Dr. Garai Antal orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt országos kir. osztály főorvosa. Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett. TITKOS BETEGSÉGEKET hűgyesfolyásokat és sebeket, az énfertőzés utóhatáit, az elgyógyult férfiak, magfélések, a bujnak utókövetkezményeit, nőknél helyerőlyást, banyerőlyást, nyirokcsomók, valamint mindazon nem betegségekkel, melyeknek a magtalanulag egyik főokozója és börtetéseket gyógyít új gyógymódot szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan. Dr. Garai Antal orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt országos kir. osztály főorvosa. Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett. TITKOS BETEGSÉGEKET hűgyesfolyásokat és sebeket, az énfertőzés utóhatáit, az elgyógyult férfiak, magfélések, a bujnak utókövetkezményeit, nőknél helyerőlyást, banyerőlyást, nyirokcsomók, valamint mindazon nem betegségekkel, melyeknek a magtalanulag egyik főokozója és börtetéseket gyógyít új gyógymódot szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan. Ugyanakkor megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL: A magtalanulag KÉPZÉSÉNEK ÜTMUTATÓ (már a 15-ik kiadásban megjelent) a neml betegségek és ezek észlelési gyógykezelésének című könyv, volt ára 2 ft 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolt és szilárd, 1 ft kötetben mellett bérletben vagy 90 kr. utánvét mellett.

AZANKER élet- és járadék biztosító-társaság. Magyarországi vezérképviselő: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapított 1858. Összes vagyon 145 millió korona. Biztosítási állomány 511 millió korona. Eddigi kifizetések 242 millió korona. A nyereményre részesülést biztosítottak vegyes és haláleseti biztosításoknál A osztályban szerint — úgy mint 26 év óta állandóan — az évi biztosítási díj 25%-át kapták készpénzben kifizetve, míg a vegyes és takarékpénztári biztosításoknál B osztályban szerint (amikor emeltek osztályok) a biztosítás kezdete óta befizetett összes díjak 30%-a, ugyancsak a biztosítási tartam 3 év. 4 év. 5 év. 6 év. 7 év. 8 év után 9%, 12%, 15%, 18%, 21%, 24% fizetett ki készpénzben. Előnyös kihazasítási és vegyes biztosítások. Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselő, (hová igénykéségek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

Gummi és halhólyag valódi francia gyártmány legbiztosabb és nem ártalmas óvszer tucata 1.20, 2, 3, 4, 5, 6 ft. Megrendelésre titkolt tartás mellett eszközöl. Radványi L. kezeft- és kőszesz-gyáros Budapest, VI. Andrássy-ut 15. és VII. Erzsébet-körút 36. Árjegyzék ingyen.

Most jelent meg! Latin-magyar Zsebszótár középiskolák számára. Szerkesztette: SCHMIDT JOZSEF állami főgym. tanár. I. rész: Latin-magyar. II. rész: Magyar-latin. Egy-egy rész c. 100 szavas kötetben 2 korona. Mindkét rész egy erős fűtőkönyvben 4 korona. A Schmidt József-féle latin-magyar zsebszótár aránylag kis helyen mindent nyújtja, a műve a tanulók számára van. Schmidt szótára nemcsak a tanuló kérdéseit sohasem felelet nélkül, mert előtte éppen csak a kérdések lebegtek (olyan munkája készítésénél). Minden egyes szóknak megadja, hogy a könyve feletti görnyedő tanulóknak gondolt, hanem a szemével igyekszik látni, egyet arra gondolt, hogy ennek munkáját könyvtárs. Meg vagyunk győződve, hogy ezt a szaktársak is fel fogják ismerni és úgy a tanítás, mint a tanuló szempontjából maguk fogják legjobban előmozdítani az érdekes munkának gyors elterjedését. Ez a munkánk az országos köznevelési és tudományos zsebszótár, nyomdájában is szép kiállítás, a szemre nézve kellemes betűkkel szedett szótár egy-egy résznek ára mindössze 2 korona. Megjelent és kapható az „ATHENAEUM” irod. és nyomdai részvénytársulatnál Budapest, VII. Kerespesi-ut 54. sz.

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. szeptember hó 12-én.

Közönyt közönnnyel.

Vígjáték 3 felvonásban. Irtá Moreto. Spanyolból fordította Györi Vilmos. Zenéjét írta Nikolic S.

Személyek:
A gróf Egressy Bearne Beregi
Diana P. Márkus E. Gaston Pálfi
Cinthia Vizyári M. Polilla Desző
Fenissa Keczeri I. Laura Nagy I.
Carlos Mihályfi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. szeptember hó 12-én.

Előszór:

A polgármester ur.

Bobozát 3 felvonásban. Irtá Schönthán és Kadelburg. Fordította Zempléni P. Gyula.

Személyek:
Kovácsné Hegedüs Dr. Szeberényi Góth
Ilona Hunyadi Dr. Solyvár Győző
Agota Lenkei Kalmár Zsófi Hegedűs
Piroska Fábrián Juci Bálint
Gyuri Bárdi Vinco Kassay
Gerlefalvi Tapolczai

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. szeptember hó 12-én.

San - Toy.

Khinai daljáték 3 felvonásb. Irták Edward Morton. Harry Greenbank és Adrian Ross. Fordították Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerz. Sidney Jones.

Személyek:
George Proston Tollagi Jung-Si Tallián
Poppy, leánya Harmath Mi-Kui Margitai
Bobbie, fia Raskó Szin Szöllösi
Dudley Kápolnai Pin-Szing Váradi
Yen-Ho Németh Szi-Kiang Szécsi
San-Toy Küry Hu-Ju Kaposi
Csu-Li Kovács Khinai császár Ujvári
Benson Szirmai Szing-Hi Szardahelyi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. szeptember hó 12-én.

Koldus és királyfi.

Operett 3 felvonásban. Mark Twain elbeszélése nyomán szövegét írta és zenéjét szerz. Sziklai Kornél.

Személyek:
Edward Szelestey Richárd Palásthy
Cinóber báró Sziklai Pinyó Boross
Mayonaise Farkas Penola Szilassy R.
Ananász Somogyi Elmira Margó
Puff Hegyi Liliom Kató Lányi
Manó Delli Esz Ledofsky
Cameleon Lenckey Kukoricza Sziklai Sz.
Pupus Gireth Csilla Almási

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. szeptember hó 12-én.

Monte-Carlo és a Riviera,

Irtá Salamon Ödön.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

FOVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. szeptember hó 12-én.

Tűz a leánygimnáziumban.

Operett 3 felvonásban.

Kezdeté 7 óraker.

VAROSLIGETI NYARI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. szeptember hó 12-én.

Liselott.

Vígjáték 5 felvonásban. Irtá Stobitzor Henrik. Fordította Csérgő Hugó.

Kezdeté 7 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató

Nagymező-utca 17.

A 6 Postillon

elragadó nő együttes

Paolis

pudding-kutyákkal

Nuscha, Linden, Tiso

a szezonot-csillagok és még

12 különlegesség.

As előadás 8 óraker kezdődik.

A télikerben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara. hangverseny.

Ős-Budavára.

Nyitva esti 6 órától reggel 4 óráig.

ELITE-ESTÉLY.

Nagy szüreti és Carneval-ünnegély.

Jean Strober

chanteur comique francais

The original Beirott's

akrobataik-excentrique-duo

Steinhardt

új kűplékkal és a többi előszáraz attrakció.

50 tagu. kítőnő. egyenruhás zenekar.

Lovarda és számos más szórakozás.

Belépődíj 1 korona. Gyermekek 20 fillér.

Kedvezményes jegyek minden főtárszob.

Tankönyvek

a felső kereskedelmi isk. számára.

Tanárak, szülők és magántanulók figyelmébe ajánlv.

A magy. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium által engedélyezett felső kereskedelmi iskolai tankönyvek jegyzéke.

Megrendelhető Lampel Róbert (Wodianer F. és Flai) cs. és kir. udvari könyvkereskedés kiad. hivatalában Budapest, VI., Andrássy-ut 21. szán alatt.

Magyar olvasókönyv. Dr. Balassa Józseftől. I. kötet 3 kor. II. kötet 2 kor. 80 f., III. kötet 3 kor.

Poetika. Olvasókönyvvel. Dr. Négycs Lászlótól. 3 kor. 20 f. Dr. Riedl Frigyesztől 2 kor. 80 f.

Rhetorika. Olvasókönyvvel. Dr. Négycs Lászlótól 3 kor. 20 f. Dr. Riedl Frigyesztől 2 kor. 80 f. Dr. Zilinszky Aladártól 3 kor.

Irodalomtörténet. Olvasókönyvvel. Tóth Sándortól. I. kötet 2 kor. 20 fill. II. kötet 2 kor. 80 f. Dr. Váczy Jánostól. I. kötet 4 kor. 80 f., II. kötet 3 kor. 80 f. Dr. Wessely Ödöntől.

Magyar verstan. Bekicsé Imrétől. 1 kor. 20 f.

Költés olvasmányok. Tócs és Lócsától. II. kötet 40 f.

Magyar helyesírás szabályai. Összeállította Hoffmann Mór. 40 f.

Magyar fogalmazó. Sándor Domokostól 3 kor.

Paranesis. Kőcsy Ferencstől. 80 f.

Német grammatika (Deutsche Grammatik). Felsmann Józseftől. 2 kor. 80 f.

Német nyelvtan. (Deutsche Sprachlehre). Fleischaeker M. Fr. és dr. Kárpáti L.-tól. 2 kor. 80

Francia-magyar és magyar-francia szótár. Dr. Theisz Gy. és Matakassy J.-tól. Francia-magyar rész, I-IV. füzet. Egy-egy füzet 1 kor. 25 f.

Francia társalgó. Dr. Kálmán Miksától. 1 kor.

Francia nyelvtan. Dr. Kemény F. és Klimó M.-tól. 1 kor. 20 f.

Francia stílusgyakorlatok. Kemény és Klimó M.-tól. 1 kor. 20 f.

Gyakorlati angol nyelvtan. Dallos Gy. és Patterson A.-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

A-tól. 3 kor.

Magyar kir. Államvasutak. Üzletv. Aradon. 25954. szám. I.

Pályázati hirdetés.

(Talpfák szállítása iránt.)

A magy. kir. Államvasutak aradi üzletvezetőségének 1903. évi január havától ugyanazon évi április hó végéig szállítandó 20,000 darab 1-5 m. hosszú 0.18 alsó, 0.13 felső szélességgel és 0.13 m. vastagsággal bíró, lehetőleg száraz ill-rangu tölgytalpfára van szüksége, a melyek szállítására névze ezenel nyilvános pályázatot hirdetik.

A szállításra vonatkozó részletes feltételeket magában foglaló ajánlati felhívás, valamint az általános és különleges szállítási feltételek a pályázati határidőig naponként a hivatalos órák alatt valamennyi Államvasutai üzletvezetőségnél megtekinthők, illetve a szóban levő ajánlati felhívás a m. kir. Államvasutak aradi üzletvezetőségénél megszerzethető.

A pályázati felhívás kiegészítő részét képező általános és különleges szállítási feltételek a m. kir. Államvasutak budapesti nyomtávirányítási részlegénél megtekinthetőek.

Az ajánlattevő köteles az ajánlati talpfa értékének 5 százalékát mint bányapénzt készpénzben, vagy Állami letétrek alkalmas értékpapírokban az ajánlat benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 óráig az alulírott üzletvezetőség gyűjtőpénztárába letenni és a szállítási elnyerése esetén, mint a szállítási biztosítására letendő óvadékok ezen összegből 10 százalékra kiegészíteni.

Az ajánlati ivanként egy koronás magy. kir. okmánybéllyel ellátva az ajánlattevő által keltezte (a teljes cím és lakhelyi kitüntetése mellett) aláírandó.

A pontosan és olvashatóan kitöltött ajánlati jelen felhívással együtt, mely szintén keltezendő és aláírandó, 60 filléres okmánybéllyel ellátva, lepecsételve ezen küldimel: Államat 25954/902. számhoz* f. évi szeptember hó 30-ik napjának déli 12 óráig az aradi üzletvezetőség I. Államvasutak osztályának főnökéhez benyújtandó illetve oda postai utján beküldendő.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyekben javítások, vakatások fordulnak elő, nemkülönben, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek be, vagy pótlólag, esetleg táviratiilag tételnek, végre olyanok, melyekre névze az előírt bányapénz nem töltött, figyelembe vételre nem számíthatnak.

Arad, 1902. szept. 10.

Az üzletvezetőség.

Utánnyomás nem díjart.

Kitünő találmány!

Szabadalmazott

férfi-ing,

melynek nyakbősége önmagától szűkebbre vagy bővebbre szabályozódik.

Kívánatra árjegyzékkel szolgálunk.

Cs. és kir. szab. fehérmű-készítők

Vértés és Sebestyén

Budapest, IV. Múzeum-körút 15. sz.

a kir. műegyetemmel szemben.

KOCH Testvérek

Budapest legnagyobb férfi- és gyermekruházása

Károly-körút 26. szám.

Óriási választék fiu- és gyermekruhákban, el nem ért versenyeségben. Olcsó szabott árak. Korszerű zslés, csakis kipróbált jó minőségű gyapjuszövetek.

Iskolaöltönyök

4 forinttól feljebb.

Minden öltönyhöz foltozó-szövet.

Ujjonnan bevezetve angol leányruhák és felöltők.

Legújabb nagy képes árjegyzékét bérmentve rögtön küldünk.

Az ország összes tanintézetét, úgy népközpontok mint középiskolák számára az előírt legújabb kiadásokban kaphatják

Mindennemű iskolakönyvek

Szilágyi Béla

könyv- és zeneműkereskedésben

Budapest, IV., Károly-körút 26. szám.

Ugyanolyan az összes zsebkönyvben és zsebkönyvműveken előírt zsebkönyv (iskolák, tanintézetek, stb.) rakítáron vannak. Egyetem tan- és segédkönyvek nagy választékban. Postai megbízások a legpontosabban és gyorsan lesznek elintézve. Könyvjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Az általunk készített

Diesel-HŐ-ERŐGÉPEK

féle szab.

elsősorú erőgépek. Összehasonlíthatatlan csekély mennyiségű tüzelő-anyagot (nyers kőolajat) fogyasztanak, elannyira, hogy a tényleges lóerő óránként csak 2-3 fillérbe kerül.

A nyersolaj tökéletesen és tiszt nélkül ég el. A Diesel-gépek mindenkor föltétlenül üzembe kszékek, rendkívül pontosan, az ellentállással arányosan szabályoznak, a miért is

villamos világítási telepek

és váltakozó terheléssel járó üzemek

részére különösen alkalmasak. Részletes fölvilágosítással, képes leírással, költségvetéssel szívesen szolgálunk.

Fegyver- és gépgyár részvénytársaság Budapest.

EDEN Színház
Király-utca 71. sz.
2000 nézőre berendezve. Korszerűen és újonnan berendezve.
Mindennap este 8 óraker
Szenzációs előadás
Vasárnap
2 nagy előadás 2
4 óraker
A délutáni előadás a környéken lakó valamint a n. é. család közönség becses figyelmébe ajánlitjuk.
S
4 óraker
Délután rövidtűn műsor.
Az Húsvét patolyájában. Az Andoridok mesterséges emberek. La belle Poland II Ezzé Ábránd. Az Árványországban. Rok Hills misztikus házálitások. Asztora a lég rejtélye. Óriási állatképek diasztrá. A magikus kard. Elektro Motor Blogra! Semiramis varázskertje.
Vet tündérvjáték mesés kiállításban. Ragyogó és villogó tűzi szórakozás.

Leghatásosabb bőrfinomító és szépítő
CRÈME SANTA ROSA
Néhányzeri használat után nemesek a szempilét, fotókat a más arcizgatatlanságot, hancan a redőket, ráncokat is eltávolítja és az arcot finomítja, ifjítja és illit.
Egy tégely ára 80 fillér.
PETROL EGGER
kipróbált, elismert HAJSZESZ. A körpát 2-3 nap alatt eltávolítja és megakadályozza a hajhullást. Egy üveg ára 2.40. Főraktár: EGGER, Nádor-gyógyászati Budapest, VI., Váci-körút 17. sz.

Színházak heti műsora.

	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház:	Magyar színház	Urania színház
Szombat	Endre és Johanna	Apogármester ur	A baba	Koldus és királyfi	Nápoly
d. u. Vasárnap este	A kaméliás hölgy	A polgármester ur	Sárga csikó	New-York szépe	

